

Univerzita Karlova
Pedagogická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Sociální rozvoj na táboře využitím zážitkové pedagogiky
Social development at the camp using experiential pedagogy

Věra Zapletalová

Vedoucí práce: PaedDr. Zdeňka Hanková, Ph.D.

Studijní program: Vychovatelství

Studijní obor: Vychovatelství

2023

Odevzdáním této bakalářské práce na téma Sociální rozvoj na táboře využitím zážitkové pedagogiky potvrzuji, že jsem ji vypracovala pod vedením vedoucího práce PaedDr. Zdeňky Hankové Ph.D. samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále potvrzuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze 10. 4. 2023

Děkuji PaedDr. Zdeňce Hankové Ph.D. za odborné vedení, cenné rady, ochotu a vstřícnost během konzultací při zpracování této bakalářské práce

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá využitím zážitkové pedagogiky na letním dětském táboře. Teoretická část se zabývá v oblasti pedagogiky volného času dětskými tábory, zážitkovou pedagogikou a jejími prostředky pro sociální rozvoj žáků. V rámci výzkumu se zaměřuje na adaptaci nových studentů a jejich vztahy k budoucím spolužákům na letním dětském táboře pro děti věku 15-18 let. Analýza se vztahuje zároveň na využití metod zážitkové pedagogiky v programu tábora. V závěru dochází ke zjištění, že tábor novým studentům pomohl v navázání vztahů napříč obory a orientaci v klimatu školy a zavedených pravidlech.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pedagogika volného času, osobnostní a sociální rozvoj, zážitková pedagogika, tábor, hra

ABSTRACT

The bachelor's thesis focuses on the use of experiential pedagogy at a summer camp for children. The theoretical section deals with children's camps, experiential pedagogy, and its applications in the field of free-time pedagogy for the social development of students. The study focuses on the adaptation of new students and their relationships with future classmates at a summer camp for children aged 15 to 18. The analysis also applies to the camp program's use of experiential pedagogy methods. In summary, it appears that the new student camp assisted in the formation of multidisciplinary relationships as well as orientation in the school's climate and the establishment of rules.

KEYWORDS

Pedagogy of free time, personal and social development, experiential pedagogy, camp, game

Obsah

Úvod	6
1. Dětské tábory a jejich legislativa	7
1.1 Vývoj dětských táborů	7
1.2 Legislativa dětských táborů	9
2. Zážitková pedagogika v osobnostním a sociálním rozvoji.....	11
2.1 Základní vymezení pojmů zážitkové pedagogiky a osobnostní a sociální výchovy... ..	12
2.2 Prostředky zážitkové pedagogiky	13
2.2.1 Hra jako prostředek zážitkové pedagogiky	14
3. Tábor „Na konci duhy“ střední odborné školy s učilištěm.....	16
3.1 Tradiční zacílení tábora a jeho organizace.....	16
4. Projekt tábora, jeho realizace a první fáze šetření	18
4.1 Postupy a podmínky šetření na táboře	18
4.2 Přípravné práce na projektu tábora	19
4.2.1 Organizace a plán programu	19
4.3 Popis realizace programu se zápisem pozorování	21
4.3.1 Den první	21
4.3.2 Den druhý	24
4.3.3 Den třetí	25
4.3.4 Den čtvrtý	27
4.3.5 Den pátý	28
4.3.6 Den šestý	30
4.3.7 Den sedmý	32
4.3.8 Den osmý	33

4.4	Souhrn zjištění adaptace dětí ve vztazích při pozorování.....	33
4.4.1	Vývoj vztahů u všech účastníků tábora	34
4.4.2	Vývoj vztahů v jednotlivých oddílech	34
4.4.3	Vývoj chování některých jednotlivců.....	37
4.5	Dotazníkové šetření dětí k adaptaci jejich vztahů	40
4.5.1	Výstupy pozorování využití zážitkové pedagogiky.....	40
4.5.2	Výstupy pozorování využití zážitkové pedagogiky.....	40
5.	Analýza dotazníkového šetření k využití zážitkové pedagogiky v programu	43
5.1	Výstupy rozhovorů vedoucích k využití zážitkové pedagogiky	43
5.2	Výstupy pozorování využití zážitkové pedagogiky	46
	Závěr.....	47
	Seznam použitých informačních zdrojů	48
	Seznam příloh.....	50

Úvod

Tato práce se zaměřuje na dětský tábor jako prostředek navázání vztahů mezi žáky. Pro své šetření jsem si vybrala tábor, který pořádá střední odborná škola s učilištěm pro své budoucí žáky přicházející ze základních škol. Ve své bakalářské práci se soustředím na využití zážitkové pedagogiky v praxi na letním dětském táboře v současné době.

Jako dítě jsem každé léto jezdila na dětské tábory. Spali jsme v chatkách v oploceném areálu uprostřed lesa nedaleko zříceniny starého hradu, u které probíhaly velké táborové hry. Naučila jsem se zde mnoho nového a nepamatuji si, že bych zde nebyla spokojená. Naopak jsem se po skončení pobytu těšila na další léto.

To, že dětský tábor může vypadat i jinak jsem poznala až na střední škole, když jsem jako praktikantka odjela na tábor, který pořádal jeden velký podnik pro děti svých zaměstnanců. Na tábor muselo jet minimálně 300 dětí. Ty byly ubytovány v rekreačním zařízení, v jehož areálu probíhaly i veškeré hry. Na táboře nebyla společná celotáborová hra. Každý oddíl měl sice svůj program, ale z velké části se zde hrály jen hry jako vybíjená či kopaná. Byla jsem tehdy velmi zklamaná, protože vedoucí nedokázali dětem zajistit kvalitní zážitkový program.

Mým cílem je zjistit, jak to na táboře probíhá dnes a jak tábor může napomoci k adaptaci nových studentů a jejich vztahům ke spolužákům. Zároveň bych chtěla ověřit využití metod zážitkové pedagogiky na tomto táboře.

1. Dětské tábory a jejich legislativa

Dětské tábory spadají svou charakteristikou pod pojem zotavovací akce. Jejich účelem je u účastníků zvýšit fyzickou zdatnost a posílit zdraví. Jedná se o volnočasovou aktivitu sloužící k rozvoji sociálně-dovednostních kompetencí. Konají se v době školního volna, především o hlavních prázdninách v letních měsících. Děti zde mají možnost aktivního odpočinku, uvolnění od svých povinností a trávení volného času mezi svými vrstevníky. Tábory se pořádají v přírodě za hranicemi měst a obcí. Ve většině případů jsou stanové. Děti jsou v přímém kontaktu s přírodou. Učí se novým dovednostem a prohlubují již získané, např. sebeobslužné činnosti. Krom nových poznatků by podle Pávkové (Bendl a kolektiv, 2015, str. 120) měly činnosti ve volném čase vést hlavně k rekreaci, obnově sil a regeneraci.

1.1 Vývoj dětských táborů

První dětské tábory na našem území souvisí s rozvojem českého skautingu, jehož zakladatelem je Antonín Benjamín Svojsík. Tento pedagog se se skautingem poprvé setkal v Anglii v roce 1911, kde zcela propadl novému stylu výchovy. O rok později založil organizaci Junák a v Lipnici nad Sázavou uspořádal pořádku první letní tábor v Čechách. Tábory pod jeho vedením byly zpočátku zaměřené na přežití v přírodě, obstarání jídla a či vaření. Na hry jako takové nezbýval čas.

Ve třicátých letech se začaly využívat tzv. stálé tábory. K pořadatelům akcí obdobného typu se postupně přidaly další organizace, např. Sokol či YMCA. Velký zlom nastal v době vlády KSČ. Ta zakázala činnost Junáku a dala vzniknout Pionýrské organizaci Československého svazu mládeže. Tato organizace fungovala na základě přijetí ideologie komunistického režimu. Hlavním znakem byla masovost a jednotnost. Stany byly vyměněny za chatky a počet dětí na jednotlivých táborech několikanásobně narostl, z desítek se staly stovky. Ideologie se odrážela i ve vedení táborů. Po revoluci v roce 1989 se Pionýr osamostatnil a oddělil od politického vlivu. Obnovily se organizace Junák a Sokol a začaly vznikat nové.

První tábory trvaly měsíc i déle. Doba se však postupně zkracovala. Dnes tábory trvají zpravidla čtrnáct dní. Krom délky se změnila i náplň táborů. Z počátku to byla tzv. „výchova prací“. Táborníci si sami zhotovovali tábořiště a obstarávali jídlo. Hry se nehrály, spíše se jednalo o volnou neřízenou zábavu. Dnešní náplň táborů je většinou „výchova prožitkem“.

Vedoucí pracují s jasným cílem, ke kterému směřuje pobyt i jednotlivé hry. Mají předpřipravený táborový program. Místo v něm mají také etapové hry.

V současné době rozdělujeme dětské tábory, v souhrnu z různých autorů pedagogiky volného času, podle těchto měřítek:

1) Podle způsobu ubytování

- Stálé – tábory se stabilní základnou
 - stálé stanové
 - stálé smíšeného typu – stany, budovy
 - stálé v objektech (včetně bezbariérových)
- Putovní – není zde stabilní základna, účastníci táboří na různých místech
 - Postupové (přespává se vždy na jiném místě)
 - hvězdicové (stabilní základna, ze které se vychází na několikadenní výlety po okolí)
 - podle přesunového prostředku (pěší, cyklistické, vodácké)

2) Podle ročních období

- Jarní
- Letní
- Zimní

3) Podle délky trvání

- 5–14denní (stálé, putovní)
- 15–28denní (stálé)

4) Podle místa pobytu

- Tuzemské
- Zahraniční

5) Podle zaměření a obsahu

- Všeobecně zaměřené
- Monotematicky zaměřené (turistické, technické, sportovní, přírodovědné, umělecko-estetické, kulturně-historické a jiné.)

- 6) Podle místa bydliště
 - Příměstské (zajištěn program bez přespaní)
 - Mimo sídlo
- 7) Podle pořadatele
 - Komerční tábory
 - Tábory nestátních neziskových organizací (Junák, Pionýr, Sokol...)
 - Tábory veřejně prospěšných spolků (Český červený kříž, Svaz dobrovolných hasičů...)
 - Církevní tábory (kongregace salesiánů, YMCA...)
 - Tábory nízkoprahových zařízení pro děti a mládež
- 8) Podle účastníků
 - Běžné (běžná populace)
 - Integrované (aspoň 20 % handicapované populace)
 - Ozdravné

1.2 Legislativa dětského tábora

Každý organizátor dětských táborů by se měl podrobně seznámit s nejdůležitějšími právními předpisy, které se týkají této problematiky. Tato práce se nebude podrobně zaobírat všemi předpisy souvisejícími s pořádáním dětských táborů, proto zmíním jen tyto:

„Zákon 258/2000 Sb. o ochraně veřejného zdraví“ a navazující „Zákon č. 274/2003 Sb.“, kterým se mění některé zákony na úseku veřejného zdraví.

„Zákon č. 561/2004Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání“.

Dětský tábor nemusí vždy vést pedagogický pracovník. „Živnostenský zákon 455/1991 v příloze č.4 bod č. 72“ umožňuje živnostníkům vést mimoškolní výchovu a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti. Obsahovou náplní této činnosti je i výchovně vzdělávací činnost na dětských táborech a jiných zotavovacích akcích, zejména vedení těchto akcí, zajišťování výchovných, relaxačních a vzdělávacích programů pro účastníky těchto akcí, dohled nad dětmi a podobně.

V případě konání letního dětského tábora v přírodě musíme respektovat i „Lesní zákon“, např. § 11 o zachování lesů.

„Nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb.“. mimo jiné ukládá paragrafem § 2921 zodpovědnost za svěřené nezletilé dítě tím, že je povinen uhradit vzniklou škodu způsobenou nezletilým v době, kdy nad ní vykonával dohled. Jinými slovy povinnost dohledu mají ti, kterým bylo dočasně nezletilé dítě svěřeno, tedy všichni vedoucí tábora.

Podle „Nařízení EU 2016/679 o ochraně fyzických osob“ musíme dodržovat pravidla při zpracovávání osobních údajů (GDPR).

V případě vyhlášek zmíním tyto:

„Vyhláška č.410/2005 Sb. o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých“.

„Vyhláška č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů“

„Vyhláška 106/2001 Sb.“. (později 148/2004 Sb.) o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti

2. Zážitková pedagogika v osobnostním a sociálním rozvoji

Tuto kapitolu bych ráda uvedla citátem, jehož autorem je francouzský filozof Albert Camus.

„Každá překážka umožní urazit další kus cesty“

V rámcových vzdělávacích programech se doporučuje pro osobnostní a sociální rozvoj využívat aktivizačních prostředků, nejčastěji pro rozvoj sebepoznání a péči o vztahy ve skupině. Výchovné postupy, které popisuje zážitková pedagogika, se nabízejí jako vhodná strategie pro práci se skupinou na tábore. Tato bakalářská práce se soustředí na využití zážitkové pedagogiky na tábore pro žáky střední školy. Proto tato kapitola představí základy zážitkové pedagogiky.

„Česká zážitková pedagogika zdůrazňuje především slova prožitek, zážitek, zkušenost; ty jsou vyvolávány v procesu dramaturgie, tedy v cíleně uváděných situacích, kde se nejčastěji jako prostředek používají různé podoby fenoménu hry. Cílem tohoto pojetí byl vždy rozvoj jedince, rozvoj osobnosti v nejrůznějších dimenzích a aspektech“ (Hanuš & Chytilová, 2009, str. 12)

Zážitková pedagogika zkoumá aplikaci prožitku a zážitku pro výchovu a vzdělávání dětí a mládeže. Při aktivitách jedinci získávají zážitky, které ozvláštňují jejich každodenní život. I přesto, že účastníci skupiny prožijí stejnou situaci spolu, každý si odnáší jiný prožitek. Je to tím, že je každý ovlivněn jinou zkušeností a zároveň tím, že si každý pamatuje jiný moment činnosti. „Navozený prožitek se odlišuje od standardních zážitků běžného dne.“ (Hájek, 2008, str. 177) Výchovné postupy se opírají o programy, které přinášejí intenzivní prožitky a zážitky. Jedinec je získává aktivní účastí. Programy obvykle zahrnují náročné fyzické činnosti. Ty vedou nejen k fyzickému výkonu, ale zároveň i poznání sebe sama, svých skrytých, zatím neprojevených schopností, pomáhají překonávat a odbourávat různé bariéry (i psychické), budují sebevědomí, ale i psychickou odolnost. Často vedou i k uvědomění si svých limitů.

2.1 Základní vymezení pojmů zážitkové pedagogiky a osobnostní a sociální výchovy

„Pro zážitkovou pedagogiku je typické zakotvení prožitku do jeho širší souvislosti.“ (Jirásek, 2003) V české zážitkové pedagogice je dáván důraz zejména na prožitek, zážitek a zkušenost.

Podle autorů Jiráska, Hanuše & Chytilové můžeme tyto pojmy krátce vysvětlit.

Prožitek – aktuálně prožívaná skutečnost. Je velmi individuální a nepřenositelný. Je výrazně závislý na specifikách každého z nás. Nejlépe jej charakterizuje komplexnost, verbální nepřenositelnost, nedefinovatelnost, jedinečnost a intencionální zaměření (neoddělitelnost od prožívané události).

Zážitek – zde se vracíme k již prožitému prožitku.

Zkušenost – trvalejší podoba prožitého. Výsledky můžeme uplatnit v praktickém životě.

„Cílem výchovy prožitkem je získání určité trvalejší podoby prožité události, jejíž výsledky můžeme uplatnit i v jiných situacích.“ (Jirásek, 2003)

V RVP pro ZŠ je Osobnostní a sociální výchova jako samostatné průřezové téma. Jejím specifikem je to, že se učivem stává sám žák či konkrétní žákovská skupina. Žáci se dostávají do více či méně běžných situací každodenního života. Tato výchova pomáhá utvářet nejen pozitivní postoje k sobě samému a k druhým, vede i k uvědomování si hodnot spolupráce a pomoci, a také k řešení problémů.¹

V RVP pro SOV je osobnostní a sociální výchova obsažena v průřezovém tématu Občan v demokratické společnosti. Zde se již výchova zaměřuje na odpovědné a aktivní občanství v demokratické společnosti a mimo jiné zahrnuje vědomosti a dovednosti z oblastí: osobnost a její rozvoj, komunikace, vyjednávání, řešení problémů, jednotlivec a společenské skupiny.

2

¹ Výtah z RVP pro ZŠ str 127-128

² Výtah z RVP pro SOV str.56-57

2.2 Prostředky zážitkové pedagogiky

Pro rozvoj osobnosti můžeme použít jakýkoliv prostředek (věc, příběh, situaci, hru a materiál) a při správném vytyčení cíle a uvedení situace jím můžeme dosáhnout požadovaných výstupů. (Hanuš & Chytilová, 2009, str. 110) Z toho vyplývá, že i jakákoliv lidská činnost se dá použít a rozvinout ve výchovnou činnost. Klíčové je vědomí cíle, jeho vytyčení a orientace na samotnou činnost. Základem účinnosti je navodit situaci, které se nelze vyhnout a kde jednotlivec intenzivně prožívá skutečnost, překonává překážky, vnímá kontakt s přírodním prostředím, musí se spolehnout sám na sebe a zároveň prožívá důležitost spolupráce s ostatními ve skupině. V zážitkové pedagogice není cílem úkol, ale celý proces a průběh činnosti.

K dosažení daného výchovného cíle můžeme podle Hanuš & Chytilové využít různé aktivity. Zde předkládám jejich shrnutí:

- Pohybové – sporty v přírodě, turistika, rekreace v přírodě, cvičení v přírodě, hry v přírodě, tábornická a zálesácká praxe
- Kognitivní – pozorování a monitoring, poznávací, experiment
- Umělecké – literatura, výtvarné umění, hudba a zpěv, tanec, film, divadelní umění, fotografování
- Sociálně-psychologické – komunikativní, sebepoznávací, tvořivostní, intelektuální, sociální
- Společenské – moderní společenské hry, happeningy, slavnosti a rituály, moderní deskové hry
- Technické – konstrukce, zručnost, technika, vlastní práce
- IT a mediální aktivity – hry, programování a tvorba, vyhledávání, mediální tvorba

Pokud sestavujeme program, ve kterém chceme dosáhnout určitých výchovných cílů, které se dají uplatnit i v praktickém životě, nesmíme podle stejných autorů zapomenout na:

- Ujasnění si cíle akce se všemi účastníky, ujasnění způsobů, jakými bude cíl dosahován
- Ohleduplnost na složení skupiny
- Nabídka aktivit musí umožnit získávání prožitků a musí obsahovat určitý stupeň rizika a dobrodružství

- Propojení pohybových aktivit s činnostmi vyžadující rozhodování a přemýšlení
- Vyváženost šancí na úspěch
- Zajištění všestranné bezpečnosti účastníků (tělesné, sociální, emoční)
- Zajištění vedení kvalifikovanými vedoucími
- Reflexi s účastníky po dané činnosti

V literatuře o zážitkové pedagogice je často uváděno, že jedním z prostředků zážitkové pedagogiky na letních dětských táborech je příroda sama.

2.2.1 Hra jako prostředek zážitkové pedagogiky

„Prostřednictvím hry dítě vstupuje do interakce se světem. Hra má význam pro rozvoj poznávacích funkcí, pro rozvoj tvořivosti a spontaneity. Přispívá k vyjadřování a vývoji emocí, je významná k utváření vztahu k sobě, k sebevyjádření.“ (Pugnerová, 2019, str. 712)

„Hra je nenahraditelným prostředkem výchovy. Díky ní testujeme své teoretické poznatky, úroveň dosažených dovedností, své životní zkušenosti a jejich použitelnost v životě. Při hře zároveň získáváme nové poznatky o sobě, druhých a okolním světě.“ (Hanuš & Chytilová, 2009, str. 114) Při hře navozujeme situace, role, ve kterých jedinci i skupiny získávají vědomosti, dovednosti a díky tomu i nové zkušenosti. Pokud chceme využít hru k celkovému rozvoji jedince, musíme mít daný cíl hry. Cíl má být jasně a přesně definovatelný, pochopitelný, musí být dosažitelný a měl by přispívat k růstu a rozvoji osobnosti jedince. Pokud máme daný cíl, musíme pak znát i charakter hry, její formu, popis a kritéria.

Charakteristika výchovné hry podle Hanuše & Chytilové (str 116-120) a její jednoduchý výčet:

- Cíl – rozvíjení základních oblastí vloh – jazykové, hudební, matematicko-logické, prostorové, pohybové, intrapersonální a interpersonální inteligence a vztahu k přírodě
- Charakter – stručný souhrn popisující hru z hlediska rozpracovanosti a závaznosti pravidel
- Forma – výstižné, podstatné a specifické znaky, zapojení jedince či skupiny ve hře
- Popis – libreto, motivace, pravidla hry, metodické poznámky

- Kritéria – název hry, pramen, fyzická zátěž, psychická zátěž, čas na přípravu, počet instruktorů na přípravu a na hru, čas na hru, počet hráčů, věková kategorie, prostředí, denní doba, roční období, materiál
- Reflexe – co se dělo, jak tomu rozumíme, co dál

3. Tábor „Na konci duhy“ střední odborné školy s učilištěm

Nepodařilo se mi zjistit, kdy škola pořádala svůj první tábor. S určitostí však vím, že to je minimálně přes třicet let. Dříve byly tábory tři turnusové a každý turnus trval tři týdny. Na turnus jezdilo 100–120 dětí. Pořádal se v obci Ostrovec, asi 15 km od města Písek. Aby se turnusy naplnily, byly oslovovány dětské domovy. Později se stavy snížily na 70–80 dětí a turnusy se zkracovaly. V roce 2014 vyhořela základna a tábor se přestěhoval do tábořiště Obořice v Železných horách na Pardubicku. Od roku 2015 se tábor pořádá v tábořišti Nové Mitrovce.

3.1 Tradiční zacílení tábora a jeho organizace

Hlavním cílem pořádání těchto táborů je zajistit kvalitní volnočasovou aktivitu pro žáky školy. Druhým cílem je, aby se mezi sebou seznámili noví žáci se staršími spolužáky. Na táboře se sejdou studenti z různých učebních a studijních oborů. V převážné míře jsou to děti právě vyšlé z devátých ročníků ZŠ, ale jsou mezi nimi i studenti z vyšších ročníků, kteří již na táboře byli a mají zájem jet znovu. Těmito studenty je úmyslně doplňována kapacita tábora. Zpravidla je poptávka vyšší než kapacita tábora. Budoucí studenti mají příležitost seznámit se nenásilnou formou se staršími spolužáky. Díky tomu mohou získat představu o klimatu školy, její specifikaci, organizaci a v neposlední řadě i o učitelích daného oboru. Tyto informace jim mohou pomoci při nástupu do školy a mohou snížit jejich obavy. Necítí se tak osamoceni a snáze se v novém prostředí adaptují, pokud ví, že ve škole potkají někoho, koho z tábora znají.

V současné době se tábory pořádají v rozmezí 7–10 dnů pro cca 40 dětí. Tábořiště se rozkládá na území katastru menší obce v Plzeňském kraji na jižním okraji Brd. Tábor je stanový s podsadami. Jako kuchyně a zároveň jídelna slouží prostorný stan.

Organizaci tábora má na starost studijní referentka pro přijímací řízení. Zajišťuje přihlášky, komunikaci s úřady, rodiči. Technické zabezpečení tábora a pomůcky zajišťuje vedoucí učitel odborného výcviku, jenž je zároveň technologem školy.

Hlavní vedoucí tábora je ředitelka školy, která má na starosti provoz kuchyně a zásobování potravinami. Na tábor jezdí převážně zaměstnanci školy, zvláštností je však, že to nejsou učitelé. Většina těchto zaměstnanců má doplněné pedagogické vzdělání na vysokých

školách, či v současné době ještě studují. Pro učitele je vyhraněn adaptační kurz, který probíhá v prvních dnech školy.

Prostor, kde se pořádá letní tábor je pronajatý na několik let dopředu. Všechna povolení zajišťuje hlavní vedoucí tábora, která má uzavřenou dohodu s obcí. Protože tábořiště využívají i jiné organizace, musí se prostory tábora přichystat hned v počátku prázdnin. Je potřeba posekat trávu a upravit terén, přivést ze skladu všechny materiál, postavit stany s podsadou, sestavit velký party stan, ve kterém je zázemí pro kuchyň a jídelnu, dále technický stan, stan na zásoby do kuchyně a stan na pomůcky pro herní a sportovní aktivity. Umývárna je vojenského typu, a je do ní svedena voda z rybníka. Jen toalety jsou zděné. Pitná voda k čištění zubů a na vaření se do tábořiště dováží.

Veškerá dokumentace je přístupná na stránkách školy. Přihlášeným dětem je poslána e-mailovou cestou. Vyplněná dokumentace je vybírána při odjezdu dětí na letní tábor u autobusu. Zde se odevzdává Plná moc k ošetření dítěte, Prohlášení rodičů o bezinfekčnosti, Souhlas se zpracováním osobních údajů, Posudek zdravotní způsobilosti a kartička pojištěnce dítěte.

4. Projekt tábora, jeho realizace a první fáze šetření

Cílem bakalářské práce je zjistit, jak tábor může napomoci k adaptaci nových studentů a jejich vztahům ke spolužákům, a ověřit využití metod zážitkové pedagogiky na tomto táboře. Jde o zaznamenání změn chování v sociálním rozvoji žáků 1. ročníků, tedy budování a rozvoje vztahů ve skupině v rámci osobnostní a sociální výchovy. V následujících kapitolách postupně popíšu přípravu, realizaci a pozorování chování dětí na táboře. V oddělené kapitole připojím analýzu výstupu dotazníkového šetření mezi účastníky tábora i jejich vedoucími.

4.1 Postupy a podmínky šetření na táboře

Charakteristika podmínek šetření

- Termín tábora: 23. – 30.7. 2022
- Účast: 40 dětí, z toho 8 dětí, kteří byli na táboře již v loňském roce. V každém oddíle je 10 dětí, z toho vždy 2 děvčata a 2 „mazáci“³.
- Počet dospělých: 11, z toho 1 hlavní vedoucí (která má zároveň na starost i kuchyni), 1 zdravotník, 8 vedoucích, 1 pozorovatel
- Program, na kterém probíhalo pozorování: každý den 1 klíčová hra a 2-6 dalších dílčích aktivit (podrobně v kapitole 4.2.1 Organizace a plán programu)

Postupy šetření spočívaly výhradně v pozorování skupiny při aktivitách na táboře. Pozorování bylo zaznamenáno v aktuálním čase hry. Večer byly poznámky upraveny zvlášť pro celou skupinu a zvlášť pro jednotlivce. Jednotlivcům byly založeny do osobních karet. Původním záměrem bylo pozorovat vztahy v jedné zvolené skupině („zelení“), ale již během prvního dne se ukázalo zajímavé zaznamenávat chování i jiných skupin a jednotlivců. Záznamy tohoto pozorování jsou součástí kapitol č. 4.3.1. – 4.3.8. a především v kapitole č. 4.4. – Souhrn zjištění adaptace dětí ve vztazích při pozorování. Ačkoliv to bylo obtížnější, bylo zřejmé, že je důležité zaznamenávat chování dalších nováčků i v jiných skupinách, protože v průběhu tábora se vykreslily reakce a postoje původně nevýrazných dětí. Právě

³ „mazák“ – tento termín může být širší veřejností vnímán negativně. V tomto případě se ale jedná o označení pro staršího a z předešlého tábora zkušeného táborníka. Ten svými zkušenostmi pomáhá mladším budoucím spolužákům překonávat táborové těžkosti a zároveň jsou pro ně přátelským zdrojem informací o škole, kam v září nastoupí. Toto se děje přesně v duchu táborových zásad.

díky tomu jsem se rozhodla shromažďovat záznamy chování do karet dětí jednotlivých nováčků. Tyto výstupy jsem zařadila do kapitoly č. 4.4.3. – Vývoj chování některých jednotlivců.

V záznamech pozorování jsem záměrně změnila jména dětí, aby byla zachována anonymita.

4.2 Přípravné práce na projektu tábora

První schůzka proběhla začátkem měsíce září, kde se vyhodnotil průběh tábora, který proběhl v době od 31. 7. – 11. 8. 2021. Dohodl se zde termín na další schůzku v listopadu. Do té doby se všichni účastníci musí rozhodnout, zda jsou ochotni jet opět jako vedoucí na další tábor. Zároveň zde proběhl návrh, přijmout další 2 účastníky do týmu. Předběžně se rozdaly úkoly, které byly třeba zajistit na příští tábor. Při této schůzce se účastníci společně dohodli na tématu hlavní táborové hry – Cirkus.

Z důvodu epidemie Covid 19 nebylo již možné další schůzky uskutečnit, proto se organizátoři dohodli na hromadné e-mailové komunikaci. Protože zúčastnění, jsou většinou zaměstnanci školy, setkávali se přímo na pracovišti. Individuálně domlouvali i dílčí organizátorské práce. Na společné schůzce v červnu se již domlouvaly poslední organizační záležitosti, rozdělení dnů jednotlivým vedoucím, kontrola zajištění proviantu a pomůcek na aktivity, či rozdělení dětí do jednotlivých oddílů.

4.2.1 Organizace a plán programu

Oddíly budou rozlišeny barevnými náramky v barvě červené, žluté, modré a zelené. Každý oddíl bude mít 2 vedoucí. Organizaci jednotlivých dní, si vedoucí rozdělí mezi sebou, to znamená, že na jednu dvojici vyjde 1 den. Ostatní vedoucí, kteří den nemají, budou ten den k dispozici a pomáhat při organizaci a zajištění her. Jeden den, bude mít k dispozici zdravotník a jeden hlavní vedoucí.

Každá hra se bude vyhodnocovat na nástupu a oddíly budou dostávat odměny v umělohmotných mincích různé hodnoty. Za ty si pak mohou nakupovat nálepky cirkusáckých zvířat a akrobatů, které si budou vlepat do svých papírových šapitó. Zvířata budou mít různou pořizovací hodnotu. Jejich celková bodová hodnota se zhodnotí na konci táborové hry. Aby to nebylo tak jednoduché, musí zřizovatelé cirkusů počítat s různými

poplatky – například za pronájem prostoru, či za péči veterináře. Tyto nečekané výdaje se vždy budou hlásit na některém z nástupů.⁴

Celkové zhodnocení dne bude probíhat po večerce, na večerní poradě vedoucích. Vedoucí následujícího dne zde podrobně seznámí ostatní s organizací aktivit, které táborníky od probuzení čeká. Zároveň se dohodnou na případné pomoci od ostatních. Na příjezdový den si každý vedoucí připraví 1 hru, která se dá hrát při cestě na tábořiště. Tyto hry se nebudou započítávat do celkového hodnocení, budou zaměřené hlavně na spolupráci, aby se noví účastníci mohli nenásilnou formou lépe poznat.

Na den příjezdu jsou jako vedoucí dne určeni hned 3 vedoucí, kteří spolu koordinují. Z organizačních důvodů děti nepřijedou hned na tábořiště, ale na stanoviště vzdálené cca 10 kilometrů. Odtud se pomalu přesunou do tábořiště, kde mezitím ostatní vedoucí připraví stany a převezmou batožiny dětí. Hry, které se budou hrát v průběhu cesty, budou zaměřené převážně na seznamování a kooperaci.

První den tábora mají na starost vedoucí z červeného oddílu, druhý den vedoucí modrého oddílu. Třetí den je brán jako oddechový a má jej na starosti zdravotník. Čtvrtý den organizují zelení, pátý modří, a šestý den hlavní vedoucí tábora. Poslední den mají opět na starosti vedoucí ze dne příjezdu.

Struktura programu byla naplánována podle následující tabulky pro jednotlivé dny.

		23.7	24.7	25.7	26.7	27.7	28.7	29.7	30.7
7:30	<i>budíček</i>								
8:00	<i>snídaně</i>							Čepičky	balení
8:30	<i>nástup</i>		<i>Cesta za pokladem</i>	Cirkusáci v lese	První pomoc	Mumie, Hadi	Fontány, Poznáváčka, Stavba zahrady		úklid stanů
10:30	<i>přesnídávka</i>					Poklad, Mapy,	Stavba zahrady	Střelba	ODJEZD
12:00	<i>oběd</i>	PŘÍJEZD			Oddílové vaření	Sochy, Zvířata,	Zahradník, Kuželky		
13:00	<i>polední klid</i>	Cesta do tábora	koupání	koupání	koupání	koupání	koupání		
14:00	<i>program</i>	Seznamovací	Výroba	Housenky	Simulace	Krmení krokodýla	Stavba		
15:00	<i>svačina</i>	hry, Rozhledna	šapitó	Příprava			latríny	Cesta za pokladem	
17:00	<i>osob. volno</i>	ubytování	Fáborky	vystoupení		Lodičky		Vyhlášení	
18:00	<i>večeře</i>								
19:00	<i>nástup</i>								
20:00	<i>2.večeře</i>			táborák		táborák		táborák	
20:30	<i>osob.volno</i>								
21:30	<i>večerka</i>			scénky					
								noční hra	

Tabulka organizace dne bude vyvěšena na viditelném místě na nástěnce v jídelním stanu.⁵

⁴ Příloha č. 1

⁵ Příloha č.2

4.3 Popis realizace programu se zápisem pozorování

Ještě před samotnou realizací tábora, jsem se domluvila s hlavní vedoucí tábora, zda mohu svá pozorování uskutečnit na jejich táboře. Domluvily jsme se na podmínkách, že nebudu zasahovat do chodu tábora a budu jej pouze pozorovat. Vedoucí oddílů byli s touto dohodou předem seznámeni. Budu pozorovat vývoj vztahů mezi všemi dětmi na táboře, ale především se zaměřím na jeden oddíl, se kterým se budu účastnit všech her. Rozhodla jsem se zaměřit na oddíl „zelených“, o kterém jsem věděla, že bude mít jako člena chlapce z Ukrajiny. Během tábora budu mít možnost požádat děti o vyplnění 3 dotazníků, které budou zaměřeny na hodnocení pobytu. Večer po aktivitách budu mít také možnost pohovořit s jednotlivými vedoucími dne a zhodnotit s nimi jejich den.

4.3.1 Den první

Na tábor děti odjíždí hromadně. Sraz účastníků tábora je u stanice metra, kde na ně čekají dva vedoucí se zdravotníkem. Ti od zákonných zástupců postupně vyberou veškerou dokumentaci. Batožiny se nakládají do služebního školního auta, které je odveze přímo na tábořiště. Děti mají u sebe pouze batoh se svačinou a pitím. Před nástupem do autobusu děti dostanou rozlišovací náramek podle toho, do jakého oddílu patří.

Autobus děti přiváží na náves obce vzdálené od tábořiště cca 10 km. Zde na ně čekají zbylí vedoucí. Ti mezitím připravili tábořiště – označili stany barevnými papíry dle oddílů, dovezli ze skladu veškerý proviant a doplnili zásoby pitné vody.

Vedoucí zatím neodhalují, ke kterému oddílu patří. I oni mají náramky, ale od každé barvy jeden. Všichni se táborníkům představí a zároveň se s účastníky dohodnou na pravidle zvednuté ruky – když uvidím zvednutou ruku, zvednu svoji, ztiším se a poslouchám. Postupně se vydávají na pochod k tábořišti. Táborníci jsou zamklí, jsou vidět jen malé skupinky dvojic, většinou ti, kteří spolu seděli v autobuse. Nedrží se podle barev na zápěstí. Všímám si Libora, chlapce, u kterého je vidět, že na sebe velmi dbá. Má bílé triko i boty, světlé kraťasy, výrazné sluneční brýle. Vůbec není oblečen do přírody. U autobusu je velmi hlučný, snaží se svým chováním upoutat pozornost. Dokonce, i když mluví vedoucí, má nevhodné poznámky. Během cesty na tábořiště se kolem něj začalo pomalu shlukovat několik chlapců, kteří mu ve všem přitakávají. Ivan, chlapec z Ukrajiny, přijíždí s handicapem – má ruku v sádře.

Hra: Kde stojím?

Při prvním zastavení se děti musí rozdělit podle barvy na náramku. Poprvé tak vidí, kdo všechno je v jejich oddíle. Dostávají po jedné mapě do oddílu. Děti mají za úkol vzpomenout si, přes jaká místa cestovaly, zorientovat se a pokusit se najít v jaké části ČR jsou v porovnání s Prahou. Všimla jsem si, že „modří“, u kterých je i Libor, se pokouší podvádět s mobilem. Celkově spolu děti nespolupracují, u mapy stojí maximálně tři, hlavně „mazáci“, ostatní nedávají pozor. Ve všech oddílech je podobná situace.

Hra: Překonej balík

Druhé zastavení je na louce s balíky sena. Zadáni úkolu zní – dostaňte svůj oddíl na druhou stranu balíku v co nejkratším čase. Jsou povolené pouze tři přechody kolem, za každý dotek se sráží 10 vteřin. Tato hra je zaměřena na nutnost domlouvání se mezi sebou, hledání řešení a spolupráci v oddíle. V této hře se ve všech oddílech ujali organizace mazáci. Nejrychleji s řešením přišli modří, ostatní oddíly se potýkají s domluvou. Často se snaží najít řešení 2 až 3 děti, ostatní je pozorují. U „žlutých“ je vidět, že 2 chlapci stojící mimo diskutující, mají nápad, ale nechtějí jej ostatním říct, protože jim to přijde hloupé. Až na popud vedoucího, jej sdělí. Nejdéle domluva trvá u „zelených“. I zde nejdříve komunikují mezi sebou 3 chlapci, postupně se k nim však začínají přidávat ostatní, zkouší hodně možností, než jdou na věc i časovým měřením. Ve finále se jim to vyplatí a zvítězí. „Modří“ jsou poslední. Libor, který je z modrého oddílu, svádí hlasitě neúspěch svého oddílu na to, že má klouzavé boty.

Po této hře se již začínají tvořit skupiny náležící ke svému oddílu. Začínají spolu komunikovat, představují se, hovoří mezi sebou, kdo nastupuje, na jaký obor. Zjišťují, že jsou v oddílu namícháni z různých oborů.

Hra: Co vidím?

Aktivita zaměřená na hledání orientačních bodů v okolí a jejich následné vyhledání na mapě. Tentokrát se do řešení zapojuje již víc členů v každém oddíle.

Hra: Obzor

Čtvrté zastavení je zaměřeno na zapamatování si obzoru a následně jeho zakreslení. Je vidět, že „červený“ oddíl spolu začíná spolupracovat, zapojují se všichni, vymýšlí společnou

strategii, rozdělují si navzájem sektory. U „zelených“ je také vidět začínající domluva, stranou je pouze Ivan, který nerozumí. U „žlutých“ i „modrých“ jsou děti, které společné aktivity nezajímají a povídají si stranou. Při pátém zastavení měly oddíly společně zakreslit zapamatovaný obzor. „Zelení“ a „žlutí“ se střídají v kresbě, zatímco „červení“ a „modří“ se dohodli na jednom kreslíři.

Původně byla naplánována ještě návštěva místní rozhledny. Vzhledem k počasí a blížícímu se dešti, se vedoucí na místě domluvili, že návštěvu rozhledny pokusí zakomponovat do programu v následujících dnech a rozhodli se pro dřívější návrat do tábora.

Na tábořiště se děti vydali převážně ve skupinách ze svého oddílu, ale jsou vidět i promíchané dvojice z různých oddílů.

Po příchodu do tábora se děti rozdělily do dvojic v rámci svého oddílu a byl jim přidělen stan. Děvčata mají své stany v části tábořiště, kde mají stany vedoucí, chlapci mají stany na opačné straně. Po vybalení mají osobní volno. Všechna děvčata se sešla v jednom stanu a povídají si. Chlapci jsou v menších skupinkách venku.

Před večeří je svolán nástup, kde se táborníci seznamují s pravidly tábora a vedoucí odhalují svou příslušnost k jednotlivým barvám.

Na večeři si děti sedají ke svým oddílovým stolům.

Do večerky je záměrně vyhlášeno volno, děti tak mají příležitost se spolu nezávazně seznamovat. Postupně se sešla většina chlapců na místě, kde se pořádají táboračky, pouštěli si zde muziku z mobilu a povídali si.

Příprava na večerku i večerka proběhly v klidu.

Stručné zhodnocení dne:

Dnešní hry byly zaměřené hlavně na seznamování se mezi sebou. Velký ohlas měla hra s balíky, kdy i po hře chlapci mezi sebou diskutovali o různých taktikách překonání překážky. Děti se převážně drží ve skupinách svého oddílu.

4.3.2 Den druhý

Dnešní den organizují vedoucí červeného oddílu.

Den začíná budíčkem v 7.30 hod. První rozcvička je netradiční, děti zůstávají ve spacákách a cvičí vleže. Po hygieně a snídani, je nástup, kde se ohlásí dopolední aktivity.

Aktivita: Škrábání brambor na rychlost

Každý oddíl má k dispozici 5 škrabek na 10 dětí, záměrně proto, aby děti spolu musely komunikovat a spolupracovat. Jediní zelení se ve škrábání střídají, ostatní jsou sice kolem, ale nefandí si. Nejrychlejší byl oddíl „žlutých“.

Hra: Cesta za ztraceným talismanem

Hra zaměřená na orientaci v mapě a na rychlost. Na mapě jsou vyznačené body, kde jsou schované úkoly. Celkem je pět úkolů. Oddíly vyráží 15 minut po sobě. Délka trasy je cca 8 km, odhadovaný čas 2 hodiny. Na konci jsou schováni keramičtí smajlíci, pro každého táborníka jeden.

„Zelení“ jdou jako druzí, ze začátku jdou všichni pohromadě, během cesty se začínají rozdělovat. Děvčata jdou v první polovině spolu, pak se rozdělí, jedna jde sama, druhá vyhledává společnost chlapců. „Mazák“ má mapu u sebe, vše organizuje, drží se po celou dobu vpředu. Úkoly plní společně, do hledání se zapojují všichni. Při cestě převážně všichni mlčí.

Po poledním klidu je naplánována třetí aktivita, koupání. Kdo nechce, zůstává v tábořišti. Vedoucí děti seznamují s pravidly při koupání. U rybníka se děti samy rozdělují do skupin (11, 10, 9). První skupina je z poloviny „červený“ oddíl. Jsou akční, sami si organizují hry ve vodě, do kterých jsou všichni zapojeni. Vůdčí osobnost je „mazák“ z „červeného“ oddílu. Ostatní skupiny jsou namíchané. Poslední skupina se mezi sebou nebavila, každý si plaval po svém, dokonce ze své vůle ve vodě strávili pouze polovinu času než skupiny před nimi.

Hra: Stavba šapitó

Klíčová hra dne. Je zaměřena na to, zda se děti mezi sebou dokážou domluvit a rozdělit si práci mezi sebou. Táborníci dostali za úkol vyrobit šapitó z přírodnin. Každý oddíl má k dispozici své oddílové nářadí (malá oblouková pila, kladivo, sekyra, dva páry pánských a jeden pár dívčích rukavic) a provázek o délce cca 2 metry. V „zeleném“ oddíle neproběhla žádná domluva, chlapci okamžitě začali osekávat větve, aniž by měli plán. Domluva proběhla pouze u „červených“ a „modrých“. Ze všech oddílů se nejvíce domlouvají

„červení“, zde se i všichni zapojují do výroby. Vedoucí své oddíly pozorují, nezasahují do výroby, jsou zde pouze pro případ rady, kterou ale žádný oddíl nevyužil.

Po večeři jsou vyhlášeny výsledky a děti mají poslední úkol, vyzdobit si prostor nad jídelním stolem.

Aktivita Šapitó fáborky

Fáborky jsou předpřipravené. U „zelených“ spolupracují všichni kromě ukrajinského chlapce, který stojí opodál. V ostatních oddílech pracují tak čtyři, ostatní pozorují, či se baví. Tato aktivita není na čas a ani se nehodnotí.

Stručné zhodnocení dne:

Dnešní hlavní aktivita – výroba šapitó – byla zaměřená hlavně o spolupráci. Je vidět, že uvnitř týmů ještě nefunguje domluva, děti spolu nekomunikují. Pouze ve dvou týmech proběhlo jakési rozdělení úkolů, a to zejména díky zkušenějším „mazáků“. V „zeleném“ oddíle proběhla reflexe přímo po dostavbě šapitó. Děti nebyly spokojené se svým výkonem a společně se snažily přijít na to, v čem udělaly chybu.

4.3.3 Den třetí

Dnešní den organizují vedoucí modrého oddílu.

Den je zahájen zvířecí rozcvičkou, ve které se napodobují zvířata. Děti s tím mají problém, nedokážou se uvolnit před ostatními, rozcvička tak ztrácí svůj účel. Po nástupu se hromadně odchází do vzdálenějšího lesa na hru. Ve skupinách převažuje oddílová barva.

Hra: Cirkusáci v lese

Klíčová hra dne. Je zaměřena na to, aby si děti dokázaly domluvit strategii mezi sebou a zapamatovat si detaily. V lese jsou rozmístěny karty s hlavami jednotlivých cirkusáků s výraznými obličejovými znaky. Úvod do hry – Přijela kontrola z organizace Šelmy bez masa a všichni cirkusáci se rozběhli schovat do lesa. Vaším úkolem je v lese najít, zapamatovat si jejich identické znaky. Tyto znaky zaznamenáte do záznamových archů na stanovišti. Bonusem je objev principála, který je složen z více znaků jednotlivých postav. Jsou zde i mínusové karty (ženy, zvířata), které si můžete vzít, a pak je dle uvážení dát cizímu oddílu. „Zelení“ a „červení“ se ve svých oddílech domlouvají na strategii. Při hře vzniká

první konflikt v „modrém“ družstvu. Libor se vymlouvá na kotník a sedí, což se nelíbí „mazákovi“ v jeho oddíle. Navíc zjistí, že Libor napovídá svému kamarádovi z jiného oddílu své postřehy. „Zelení“ a „žlutí“ se domlouvají a všechny své mínusové body předávají „modrému“ družstvu. Žlutý oddíl spolu nespolupracuje, z celého oddílu chodí jen 4, ostatní sedí spolu na stanovišti a povídají si. Po poledním klidu je opět naplánováno koupání. Tentokrát se přihlásí pouze 10 dětí, ostatní zůstávají v tábořišti. Po svačině opět oddíly odchází do lesa.

Hra: Housenky

Hra spočívá v tom, že děti v oddílech se postaví do zástupu, ve kterém si předávají míček. Poslední s míčkem vždy přeběhne vpřed a opět posílá míček zpět. Trasa je dlouhá cca 100 m, oddíly stojí na lesní cestě vedle sebe. Nejlépe se zde dokáží mezi sebou domluvit „modří“. Jejich taktika je natolik úspěšná, že ji ostatní oddíly přebírají.

Po hře děti odchází zpět do tábořiště, kde proběhne nástup s hodnocením hry.

Aktivita: Nácvik cirkusového vystoupení

Příprava cirkusového vystoupení na dnešní večerní táborák. I zde se vyskytl konflikt, tentokrát u „červených“, kdy se dívka Petra odmítla účastnit, protože se jí nelíbil návrh, aby chlapci hráli děvčata, protože se cítí genderově nevyhraněná a nevidí tak důvod se oblékat za někoho jiného. Konflikt to byl natolik veliký, že se všichni rozešli a k řešení byl přizván i vedoucí. Nakonec nacvičili neutrální písničku. Táboráku se zúčastnily všechny děti, kromě druhé dívky z „červeného“ oddílu. Nedokázala se přes tento konflikt přenést.

Stručné zhodnocení dne:

Hlavní aktivita dne – Cirkusáci v lese – byla zaměřená na kooperaci, zapamatování si detailů a zároveň i orientaci v prostředí a prostoru. Zde se již začala projevovat týmová soudržnost. Reflexi po této hře jsem nezaznamenala, až při další hře Housenky, kdy jednotlivé oddíly se svými vedoucími probírali svoji taktiku a rozebírali ji z pohledu úspěšnosti. Hra Housenky prohlubovala spolupráci. Týmy mezi sebou volily taktiku, jak se co nejrychleji dostat k cíli. Dnes se řešil i první konflikt, ke kterému musel být přizván vedoucí oddílu.

4.3.4 Den čtvrtý

Dnešní den organizuje zdravotnice tábora.

Tento den je záměrně vybrán jako odpočinkový, bez větších zatěžujících fyzických aktivit. Děti mají problém s nástupem na rozcvičku, neustále se na někoho čeká. Na nástupu se zhodnotila včerejší hra Cirkusáci a vyplatily se odměny.

Přednáška: První pomoc

Přednáška je vedena velmi poutavou formou, děti jsou průběžně zapojovány do diskuse. Po svačině jsou děti rozděleny do dvou skupin podle barev a poté si prakticky nacvičují první pomoc polohováním.

Aktivita: Uvař si jídlo

Oddíly si vaří samy – každý má k dispozici své ohniště. Každý oddíl si po dohodě vaří jiné jídlo a mají k dispozici různé polotovary potřebné k vaření. Během vaření jsou oddíly pohromadě se svými oddílovými vedoucími.

Aktivita: První pomoc v praxi

Děti mají za úkol vytvořit skupiny po třech. Nemusí být podle oddílů. Většina trojic je složena z dětí jednoho oddílu. Vedoucí na různých stanovištích simulují celkem 10 různých případů (epilepsie, mrtvice, opilost, diabetický šok, autonehodu, trauma se silným krvácením, infarkt, bezvědomí, opalování, dýchací panna). Jednotlivé skupiny mají za úkol podle příznaků vyhodnotit stav a zajistit první pomoc do té doby, dokud vedoucí neoznámí konec simulace. Ten jim ihned poté zhodnotí správnost jejich postupu záchrany. V hlavním stanu je seznam jednotlivých stanovišť s popisem místa, kde se nachází. Každé stanoviště má své číslo. Čísla jsou na cedulkách položena na stole. Děti si mohou vybrat, na které stanoviště půjdou. Vezmou si ceduli s číslem daného stanoviště a odchází. Po splnění vrací ceduli s číslem zpět na stůl. Takto je zabezpečeno, že na stanoviště odchází vždy jen 1 skupina dětí. Sledují trojici 2 děvčat a chlapce, který na ně zbyl. Chlapec se nezapojuje, spíše se veze, děvčata mají tendenci vše zlehčovat, jedna se nakonec ujímá vedení a organizuje jednotlivé pomoci.

Až do večerky mají děti volno, které využívají k volným hrám – Frisbee, fotbal, karetní hry.

Stručné zhodnocení dne:

Dnes se potvrdila teze, že třetí den pobytu bývá krizový. To se odrazilo již při rozcvičce, kdy děti měly problém sejít se včas. Odpolední simulace první pomoci se velmi vydařily. Vedoucí byli velmi dobře nalíčení a zranění vypadala jako skutečná. I po skončení se mezi sebou jednotlivé skupinky dětí bavily a rozebíraly jednotlivé situace, jak se kdo zachoval. Krátké reflexe probíhaly přímo na stanovištích po ukončení každé simulace, kdy vedoucí zhodnotil chování každé jednotlivé skupinky a společně pak zkusily přijít na to, zda se zachovaly správně či ne, popřípadě co měly udělat jinak a proč.

4.3.5 Den pátý

Dnešní den organizují vedoucí zeleného oddílu.

Na rozcvičku se jeden z vedoucích obléká do klaunského obleku. Dětem velmi dlouho trvá, než se sejdou. Jakmile zjistí, že rozcvička je vedená v humorném duchu, během chvíle se zapojují všichni. Při nástupu každý oddíl dostává dřevěnou bednu, ve které mají propriety určené ke hrám a svačinu, a odchází podle pokynů za vedoucími. V jednotlivých oddílech se postupně dělí nesení beden mezi členy, kromě „červených“, kde bednu po celou dobu nese „mazák“. Cílem cesty je dojít na rozhlednu. Ta byla původně plánována na první den příjezdu, ovšem kvůli počasí byl výlet odvolán. Protože vedoucí nechtěli, aby děti přišly o tento zážitek, rozhodli se upravit své hry tak, aby se mohly hrát za pochodu k rozhledně.

Hra: Mumie

Obtáčení vybraného člena toaletním papírem. „Zelení“ se nejdříve domlouvají, že budou obtáčet ukrajinského chlapce, nakonec to však zavrhnou, protože se bojí, aby mu to nebylo hloupé a obtáčí svého nejmenšího člena. Nejrychlejší jsou „žlutí“.

Hra: Rozsypaný poklad

Hledání zlatých kamenů v lese. V lese jsou poházeny zlatě nabarvené kameny. Hra probíhá formou štafety. Kdo najde kámen, vrací se ke svému oddílu a vybíhá další člen. Zde nastává konflikt v „modrém“ oddíle. Sebevědomý Libor dlouhou dobu nic nenachází. Ostatní v jeho oddíle jej ze začátku povzbuzují, když je však i nadále neúspěšný, je znát v oddíle nervozita a ke konci se mu již někteří posmívají.

Hra: Stavba sochy

Vedoucí zadá téma a děti ve svém oddíle společně ze sebe vytvoří sochu. Zde mezi sebou nečekaně spolupracují žlutí a jejich sochy jsou velmi originální.

Hra: Hadi

Hrají vždy 2 oddíly proti sobě. Postaví se v zástupu proti sobě ve vzdálenosti cca 50 m. Děti se vzájemně drží. Mezi oddíly je uprostřed cesty předmět (cíl), ke kterému se musí dostat. První v zástupu má zavázané oči, ostatní jej slovy navádí. Kdo se první dotkne daného předmětu uprostřed cesty, vyhrává.

Hra: Mapy

Najdi místo, kde právě stojíme. Každý oddíl má k dispozici svoji mapu.

Hra: Zvířata

Dohledej druhý pár (pexeso). Každý oddíl dostává svůj obraz složený z dvanácti kartiček. Zbylé kartičky jsou poházené v lese. Liší se ve velmi malých detailech, každý oddíl má jiné obrázky. Kartičky jsou černobílé, různě vystínované. Tato hra byla velmi náročná na vnímání.

Za každý úkol oddíly dostávají gumové kachničky podle umístění. (4-3-2-1)

Cíl cesty – Rozhledna.

Zde se děti rozdělily a postupně po oddílech vystoupaly na rozhlednu. Za pomoci vedoucích se většina již dokázala rychle zorientovat v okolí.

Zpáteční cesta je již bez her. Celková doba trvání cesty je cca 4 hodiny, délka cca 14 km. Po cestě se tvoří malé skupinky po 2-3 členech bez stejné příslušnosti v oddílech, převážná část dětí však jde společně ve skupině svého oddílu. Po návratu do tábořiště děti čeká pozdní oběd a polední klid.

Hra: Krmení krokodýla

Klíčová hra. Házení kachniček ze břehu rybníka do nafouklého 3metrového kruhu vzdáleného cca 25 m od břehu na čas. Cílem je hodit dovnitř kruhu 20 kachniček. Z každého oddílu je vybrán jeden jedinec, který hází kachničky zpět na břeh ostatním. Toho si táborníci

vyberou mezi sebou, případně zvolí i náhradníka. Sběrač je ve vodě sám. Musí být obratný a rychlý, aby stihl v co nejkratším čase házet kachničky zpět svému oddílu. Ač tato hra vypadala jednoduše, byla náročná na přesnost. Bylo zajímavé pozorovat, jak děti postupně přehodnocují své síly a přenechávají své hody těm, kteří dokáží hodit gumovou kachničku na takovou vzdálenost.

Po hře mohou zájemci jezdit na pramici či kánoji po rybníku. Je zajištěn dostatečný dohled. Večer je táborák. Jsou zde všechny děti, zapojují se do programu, zpívají.

Stručné zhodnocení dne:

Tento den byl velmi náročný. Bylo vidět, že táborníci jsou při cestě vyčerpaní, přesto do každé nové hry šli naplno. Pozoruji, že při soutěžích se začínají v rámci svého oddílu navzájem povzbuzovat. Během cesty někteří vedoucí rozebírají ve svých oddílech taktiky jednotlivých her, ne však u všech.

4.3.6 Den šestý

Šestý den organizují vedoucí žlutého oddílu.

Na rozcvičku se děti sešly poměrně rychle. Po nástupu následuje krátká hra Kořeny, kde se děti v chumlu různě chytou za ruce a následně se musí rozplést. Poté jsou rozděleny do dvou družstev podle oddílů a rozchází se k aktivitám.

Hra: Plnění fontán

Přenášení vody ze stanoviště na stanoviště. Pomocí malých naběraček mají děti postupně naplnit 2 ešusy. Tato hra byla velmi zdlouhavá. Vedoucí za chodu upravuje podmínky a ze 2 ešusů ponechává 1.

Hra: Výzdoba šapitó

Nafoukni a pokresli balónek motivem z cirkusového prostředí. Každý oddíl má k dispozici jeden balónek a jeden fix. Aktivita je o domluvě mezi sebou, jak se balónek vyzdobí.

Hra: Poznáš, co to je?

Rozpoznávání 16 rostlin či stromů. Na kartičkách jsou izolepou nalepeny živé rostliny, listy, či větvičky stromů. Každý oddíl má svůj záznamový arch, kam zapisuje své odhady.

Hra: Slepý zahradník

Rozpoznej 13 věcí podle hmatu. Věci jsou uloženy v černém látkovém pytlíku. K pytlíku děti přistupují jednotlivě, mají zakázáno mezi sebou hovořit. Na pokyn vedoucího, zapisují své postřehy do záznamového archu. Ten pak arch vyhodnotí.

Hra: Kuželky

Jeden oddíl jsou kuželky, druhý oddíl je rozdělen na střelce, kteří jsou ke kuželkám otočeni zády, nahazovače a sběrače míčů. Střelci mají během určené doby trefit co nejvíc figurek. Trefená figurka odchází z pole.

Hra: Stavba zahrady

Doprav materiál (medicinbal) na určené místo. Trasa je rozdělena formou překážek, míč se neustále musí dotýkat země. Forma štafety. Oddíly se mezi sebou povzbuzují. Zelení se domlouvají na taktice, jak pomoci Ivanovi s jeho handicapem (ruka v sádře).

Po poledním klidu následuje další aktivita.

Hra: Latrína pro hosty

Klíčová hra dne. Postavte latrínu pro hosty cirkusu. K dispozici má každý oddíl své nářadí a 5 m dlouhý provázek. Podmínkou je, že musí udržet dospělého člověka. Časová dotace 2,5 hodiny. Aktivita je zaměřena na to, zda si děti dokáží mezi sebou rozdělit práci. Zelení spolupracují, do práce se zapojuje i Ivan, který podává materiál. Je vidět daleko větší spolupráce v oddílech než v prvních dnech.

Vyhodnocení proběhne hned po zakončení aktivity, výsledky jsou ohlášeny na večerním nástupu. Po poslední aktivitě je volno až do večerky.

Stručné zhodnocení dne:

Tento den se již výrazně projevují rozdíly v jednotlivých oddílech. Zatímco „červení“, „modří“ a „zelení“ se navzájem podporují, „žlutí“ spolu moc nespupracují, naopak se snaží v některých hrách podvádět. Situace v jejich oddíle se vyhrotí zejména v poslední aktivitě dne – výroba latriny – kdy se polovina oddílu schová do stanu a nepomáhá s výrobou. Teprve když zasáhne jejich vedoucí, přidají se k ostatním. Po ukončení aktivity obcházejí vedoucí se svými oddíly jednotlivé výrobky a společně mezi sebou hodnotí jednotlivé stavby.

4.3.7 Den sedmý

Tento den organizuje hlavní vedoucí tábora.

Na tábor přijíždí externí instruktor sportovní střelby. Děti si mohou vyzkoušet střelbu ze vzduchové pušky či revolveru. Střelby probíhají ve vyznačeném prostoru po celé dopoledne, táborníci mají k dispozici časový rozvrh po oddílech. Střelby jsou dobrovolné.

Hned po snídani je ještě před nástupem vyhlášena hra.

Hra: Čepičky

Klíčová hra dne. Je zaměřena hlavně na to, zda se v krizové situaci dokážou děti mezi sebou domluvit a navzájem se zorganizovat a rozdělit si jednotlivé úkoly. Je vyhlášena hned po snídani. Každý vedoucí, kromě instruktora na střelbu, má papírovou čepici, díky níž je neviditelný duch. Tábor je zcela k dispozici dětem. Pokud si nebudou vědět rady, mohou tři obstoupit jakéhokoliv vedoucího a vyvolat jej. Mohou se jej zeptat na tři otázky tak, aby mohl vedoucí – duch, odpovědět jednoslovně ano, ne. Vedoucí se volně v čepičkách pohybují po tábořišti, ale do ničeho nezasahují. Organizace se ujímají „mazáci“ Jiří z „modrého“ oddílu a Martin z „červeného“ oddílu. Svolávají poradu všech „starších“ a domlouvají se na postupu. „Modří“ se ujímají vaření. „Zelení“ uklízí okolí ohniště, rozřezávají všechno dřevo a srovnávají jej. „Červení“ pomáhají tam, kde je třeba. Navzájem se střídají, neboť vždy část oddílu odchází na organizované střelby podle předem již daného rozpisu. V táboře je cítit napětí, protože nikdo ze „žlutého“ týmu se nezapojuje do společných činností a jsou po skupinách ve svých stanech. I na svačinu přicházejí neorganizovaně. Ti, co přišli první, snědli chléb, který byl pro všechny. Zbylé tři týmy se mezi sebou domlouvají, že žlutým nedají oběd, ale nakonec ho dají všem.

Konec Čepiček je vyhlášen po poledním klidu, těsně před společným nástupem. Neproběhla žádná společná reflexe hry, pouze ve skupinách v rámci některých oddílů. Po nástupu je vyhlášena poslední aktivita.

Hra: Najdi poklad

Děti mají za úkol najít rozstříhané kousky A4 papíru své barvy, které jsou poschovávány po celém tábořišti. Po sestavení musí rozluštit vzkaz v Morseově abecedě a podle mapy najít klíč k pokladu v truhle, který je vzdálen cca 1,5 km. „Červení“ si na cestu vzali špatnou

mapu, „modří“ jim okamžitě půjčují svoji. U „žlutého“ oddílu je vidět znučenost, cestou se rozdělují na menší skupiny, které na sebe nečekají.

Vyhodnocení celé celotáborové hry.

Celkově vítězí „zelení“, pak „modří“, dále „červení“ poslední jsou „žlutí“. Vítězové mají volbu první truhly. Večer je táborák, kterého se účastní všichni. „Červení“ si jako bonus připravili píseň na rozloučení.

Hra: Nymfy

Tato noční hra je vyhlášena po večerce. Dva vedoucí sedí po tmě zády k sobě, mají pouze červené světýlko. U sebe na zemi mají velké poklice. Smyslem hry je dostat se nepozorovaně k nymfám a dotknout se poklice. Účast na noční hře je dobrovolná. Hra se nedohraje, protože začne silně pršet.

Stručné zhodnocení dne:

Dnešní hlavní aktivita – Čepičky – byla velmi emotivní. Opět se zde vyhrotily vztahy mezi jednotlivými oddíly. Nevšimla jsem si, že by někdo využil možnosti vyvolání duchů – vedoucích. Vše se děti snažily řešit hned na místě. Nevyskytl se problém s odcházením na střelby, toto si bez problémů dokázaly ohlídat. Myslím si, že zde nebyl využit potenciál této aktivity, bylo by zajímavé zjistit, jak ji vnímali jednotlivci i v jiných oddílech. Noční hry se zúčastnila pouze asi třetina dětí.

4.3.8 Den osmý

Ráno je již bez rozcvičky, po snídani se děti balí a uklízí po sobě tábořiště. Společně odchází na autobus, který je odveze na vlakové nádraží. Odtud pojedou vlakem do Prahy, kde již čeká auto s batožinami a rodiče.

4.4 Souhrn zjištění adaptace dětí ve vztazích při pozorování

Během tábora jsem se snažila pozorovat změny chování jednotlivců a oddílů jako celku. Jako hlavní oddíl jsem si vybrala „zelené“, už z toho důvodu, že mezi sebou měli ukrajinského chlapce. U tohoto oddílu jsem trávila nejvíce času, při aktivitách jsem sledovala zejména je. Protože však bylo zajímavé pozorovat chování také u dalších jedinců,

postupně jsem své pozorování rozšířila i na jiné oddíly. Veškeré postřehy jsem si zaznamenávala přímo během aktivit, které jsem pak na konci dne zpracovala do deníku.

Nejdříve se zaměřím na chování všech účastníků tábora jako celku, poté vývoj vztahů v jednotlivých oddílech, a nakonec i vývoj chování některých jednotlivců.

4.4.1 Vývoj vztahů u všech účastníků tábora

Po příjezdu se vytvořily skupinky zejména podle toho, kdo s kým seděl v autobuse. Nezáleželo na tom, kdo má jaký náramek. Na počátku cesty do tábořiště se bavilo mezi sebou jen pár jedinců. Ostatní se sice drželi ve skupinách, ale nikdo nemluvil. Vše se prolomilo až při aktivitě s balíky sena, kdy mezi sebou děti musely komunikovat. Aktivita byla vhodná k seznamování. Všimla jsem si, že u řešení postupu zdolání balíku, se postupně představovaly a oslovovaly. Při dalším přesunu se již z velké části držely jednotlivé oddíly při sobě. Po této aktivitě jsem si všimla, že skupiny nezávisle na sobě diskutují o tom, podle jakého klíče jsou rozděleny do oddílů. Při dalších aktivitách se opět vedení ujímají „mazáci“, většina pouze pozoruje. V táboře se sice děti rozdělují do stanů podle oddílů, mohou si však v rámci svého oddílu vybrat, s kým budou. Pouze děvčata už mají určeno, s kým budou. Večer jsou všechna děvčata v jednom stanu a povídají si, chlapci jsou převážně ve svých stanech po dvojicích. U ohniště se schází vzniklá parta kolem Libora – pouští si muziku z mobilu a hlučně se baví. Během pobytu se tato skupina rozpadá a vznikají nové. Nejdříve jsou to skupiny, kde převažují děti vždy z jednoho oddílu, ke konci pobytu jsou to již skupiny převážně promíchané, tak jak vznikaly podle společných volnočasových aktivit (fotbal, Frisbee, desková hra Dračí doupě, karty). Překvapilo mě, že se za celou dobu trvání tábora nezměnil zasedací pořádek v jídelně. To, jak si děti k sobě v rámci oddílu sedly ke stolu první den, jim zůstalo až do posledního dne. Během pobytu se však zvyšovalo napětí mezi jednotlivými oddíly.

4.4.2 Vývoj vztahů v jednotlivých oddílech

Děti v oddílech byly rozděleny tak, že v každém oddíle byli dva „mazáci“ a dvě děvčata. V oddílech byly děti z různých oborů, jak učebních, tak maturitních. Ve všech oddílech se vedoucí úlohy zhostili „mazáci“, kteří již tábor absolvovali v loňském roce.

„Zelený oddíl“

Jak už jsem uvedla výše, tento oddíl jsem si vybrala k pozorování. Zajímalo mě, jak zvládnou mezi sebou přítomnost Ivana, který nemluví česky, a navíc má handicap (čerstvý úraz – ruka v sádře). Vůdcovství automaticky přebírá „mazák“ Radek. První aktivita, ve které je potřeba se domluvit, jsou „Balíky“. Postupně se zde zapojí všichni členi, kromě ukrajinského chlapce. Všechny oddíly mají již splněno, ale „zelení“ se neustále nedokážou domluvit. Nakonec přijdou s řešením, díky němuž tuto disciplínu vyhrají. I v dalších hrách tohoto dne se postupně zapojují a nenechávají vše na svém vůdci. Vedoucí oddílu je několikrát nabádá, aby se pokusili Ivanovi říct, či nějakým způsobem ukázat, co se má dělat. V táboře se Ivana ujímá Radek, a bere ho k sobě do stanu. Druhý den při aktivitě s mapou jdou po cestě sice společně, ale nehovoří spolu. Úkoly hledají společně. Mapu má u sebe „mazák“ Radek. U odpolední aktivity – „Výroba šapitó“ – se spolu jako oddíl vůbec nedomlouvají na postupu. Bezmyšlenkovitě se vrhli na sekání větví. Teprve až na popud vedoucího se pokouší něco vymyslet, ale stále je to neorganizované. Vedoucí se pokouší zapojit Ivana, aby vymyslel a vyrobil vlajku pro šapitó. Když konečně udělají společnými silami základ pro šapitó, nechají se ovlivnit stavbami jiných oddílů, základ strhnou a udělají chýši. Třetí den u aktivity hledání „Cirkusáků v lese“ je již vidět, že se domlouvají na strategii. Ivan je ve dvojici s „mazákem“ Radkem. Odpoledne při „Housence“ jsou poslední. Je to i kvůli Ivanovu handicapu, nikdo mu to však nevyčítá, i když je vidět, že je to mrzí. Třetí den se při vaření oběda všeho opět ujímá Radek. Je vidět, že ostatní chlapci, by také rádi něco dělali, ale Radek si všechno dělá sám. Když však o něco požádá, ostatní hned vyskočí a pomohou. V oddíle panuje klidná nálada, všichni jsou u ohně pohromadě a povídají si s vedoucími. Dokonce chvíli hovoříme i o Ivanovi, který je v té chvíli v nemocnici na převaze. Zastávají se ho, že je veselý a o samotě se s nimi snaží i povídat. Během rozdělování porcí myslí i na Ivana, a schovají mu jeho podíl. Při odpočinku společně i s děvčaty hrají Frisbee. Večer si Radek poraní kotník a následující den odjíždí domů. Vůdcovství automaticky přebírá druhý „mazák“ Lukáš. Ten však není tak autoritativní jako Radek a při aktivitách často ustupuje ostatním. Následující den tak přebírá aktivitu v oddíle dívka Hela a určuje, co kdo bude dělat. Další den však náhle ustupuje do pozadí a aktivitu přebírá zpět Lukáš. Při hrách se začínají navzájem povzbuzovat, což do teď nedělali.

Dokonce se o poledním klidu domlouvají s vedoucím a společně odcházejí do lesa hrát schovávanou. Při stavbě latríny se společně domlouvají na postupu. Jediná Hela se nezúčastní, přichází až skoro na závěr. Nikdo jí nehubuje, ale dostane úkol, ať výrobek dozdobí. Bez řeči pomáhá. Dnes se zapojuje i Ivan, podává větve a snaží se je zapasovat. Dokonce již někoho oslovuje jménem, ale je to velmi tiché. Při „Čepičkách“ celý oddíl spolupracuje, společně umývají nádoby a uklízí prostor u ohniště. Jakmile je vyhlášena závěrečná hra, jdou hledat poklad společně ve skupině. Během cesty si povídají. Při závěrečném vyhodnocení celotáborové hry jsou první. Celkově tento oddíl působí velmi klidným dojmem. Odchod Radka domů je nečekaně stmelil. Převzali za něj povinnost se starat o Ivana, všimla jsem si, že s ním komunikují více, než když se o Ivana staral Radek.

„Červený oddíl“

Vůdcovství se hned na začátku ujal „mazák“ Martin. Chlapec má přirozenou autoritu a velmi dobré organizační schopnosti. Dokázal svůj oddíl velmi rychle stmelit, takže již první den dokázal, že u mapování obzoru se opravdu zapojily všechny děti v jeho oddíle. Jako jediní při výrobě šapitó bez pomoci vedoucího oddílu vymysleli plán práce. První velký konflikt v jejich oddíle byl, když genderově nevyhraněná dívka odmítla hrát ve scénce, kde se chlapi chtěli převléknout za děvčata. Jak už jsem se zmínila v textu výše, byl to tak velký konflikt, že k jeho řešení musel být přizván vedoucí oddílu. Bylo vidět, že tento konflikt, Martina velmi ovlivnil. Jeho schopnosti organizovat se opět osvědčily při výrobě oddílové latríny, ale zejména u aktivitu „Čepičky“, kde měl hlavní slovo při rozdělování úkolů. Celkově jako tým červení velmi dobře spolupracovali, myslím si, že to ale hlavně bylo zásluhou charismatického Martina.

„Modrý oddíl“

Celkově slabší tým, první polovinu rozdělený na dvě skupiny. Jedné vévodí mazák Jan, druhé Libor – chlapec, který na sebe strhává pozornost od počátku. Vždy se snaží najít lehčí cestu a má kolem sebe několik obdivovatelů. Při „výrobě šapitó“ ale děti v oddíle komunikují a domlouvají se, jako červení, na postupu. První konflikt v oddíle nastává při hře „Cirkusáci v lese“. Libor se vymlouvá na bolest v kotníku a zůstává na stanovišti. To se nelíbí Janovi, který zároveň přistihne Libora, že předává získané informace svému kamarádovi z červeného oddílu. Ve hře „Housenky“ je modrý tým nejrychlejší, je vidět

spolupráce mezi členy oddílu. Libor postupně ztrácí své obdivovatele. Na jeho místo se pomalu dostává malý nenápadný chlapec Karel. Ten získá přirozenou autoritu při výrobě latriny. Je velmi zručný, a když ostatní vidí, že ví, co dělá, začnou mu pomáhat. Při čepičkách se Jan společně s Martinem z „červeného“ oddílu ujímá organizace. „Modří“ si zabírají kuchyni. Vaření se zcela přirozeně ujal Karel. V celkovém hodnocení je modrý tým na třetím místě.

„Žlutý oddíl“

Nejslabší článek tábora. Obě děvčata se od začátku nezapojovala do společných akcí. Od začátku nepůsobí jako celek. Aktivity plní pouze část členů, ostatní jen přihlížejí a baví se. Při hře „Cirkusáci v lese“ běhají po lese pouze tři dvojice, ostatní sedí u stanoviště. Jeden chlapec z týmu si stěžuje, že nemá nikoho do dvojice, protože nikdo nechce už hrát. Přesto se při vycházce k rozhledně do her zapojí všichni. Dokonce i v některých aktivitách mají nejvíce bodů. U výrobě latrín se však opět rozdělí. Část dětí pracuje a část je ve stanech. Dohromady začnou pracovat až v druhé polovině času. Zde se dostávají do konfliktu s „modrými“ tak, že musí zasáhnout vedoucí. Při „Čepičkách“ se vůbec do společného dění nezapojují a jsou schovaní ve stanech. Tímto chováním proti sobě popuzují ostatní oddíly. V celkovém hodnocení jsou žlutí na posledním místě.

4.4.3 Vývoj chování některých jednotlivců

Chlapec Libor

O tomto chlapci jsem se již ve své práci několikrát zmínila. Je to typ, který na sebe okamžitě upoutá pozornost. Oblečením i chováním. Na stanový tábor přijel celý v bílém. Při výstupu z autobusu na shromaždišti je velmi hlasitý, vše komentuje a zlehčuje. Na vedoucí reaguje posměšně. Má kolem sebe hlouček chlapců, kterým imponuje. Působí dojmem, že ho nic nerozhodí a vše zná. Ke všemu má připomínky, hlouček kolem něj mu neustále přitakává. Ze začátku je i několikrát přistižen že podvádí. Například při práci s mapou používal svůj mobilní telefon. Jakýkoliv osobní neúspěch svádí na okolnosti, jako jsou klouzavé boty, či nevhodný terén. Během pobytu se jeho sebejistota pomalu vytrácí, ve srovnání s jinými chlapci je ve hrách neobratný. Jeho popularita postupně odeznívá, přestává být vůdcem skupiny. Při hrách se několikrát ještě snaží dostat do popředí, ale když zjišťuje, že to ostatní zvládají lépe, stahuje se do pozadí. Svůj volný čas začíná trávit se svým spolubydlícím ve

stanu. Velmi mě překvapilo, že jako jediný se po škrabání brambor, všiml nepořádku na zemi a sesbíral slupky.

Chlapec Karel

Chlapec menšího vzrůstu a dětského vzhledu. Velmi tichý a nenápadný. Od začátku pobytu se drží stranou. Během pobytu se přidává k různým skupinám, ale nezapojuje se do jejich aktivit přímo, spíše jen pozoruje a naslouchá. Poprvé vynikne při aktivitě Krmení krokodýla, kdy hodí většinu kachniček do kruhu. I nadále se drží stranou, ale jeho spoluhráči jej začínají více oslovovat. Velký respekt ostatních, i „mazáků“, si získal při výrobě latríny, kdy přesně věděl, co dělat a bravurně pracoval s nářadím. Jejich oddíl vyhrává v pevnosti celé stavby. Při Čepičkách se ujímá vedení kuchyně a rozděluje úkoly. Všimla jsem si, že někteří chlapci se k němu obraceli s problémy a očekávali od něj řešení. Je to první chlapec v táboře, který dokáže oponovat dívce Lotě.

Dívka Lota

První dojem z dívky jsem měla, že je to křehká blondýnka, která je zde omylem. Na tábořiště přijíždí až následující den. Nic se jí zde nelíbí, vším opovrhuje. Když se zlehka zraní o větvičku, vyžaduje speciální mast, protože jí ta, kterou je zdravotnicí ošetřena, nevoní. První dva dny bývá zavřená s děvčaty ve stanu, poté však zaznamená větší zájem o ni ze stran chlapců a v druhé polovině tábora už je vidět pouze ve společnosti chlapců, které sama vyhledává. Strhává na sebe pozornost svého oddílového „mazáka“ a manipuluje s ním. Ten jí ve všem ustupuje. Záměrně si vyhledává méně náročné aktivity. Při Čepičkách Lota tajně bere z táborového skladiště potraviny tatranky a rozdává je pouze svým obdivovatelům. Za každou cenu se snaží na sebe strhávat pozornost, často hraje velký záchvat hlasitého smíchu, který nelze ovládat. Menší chlapci jsou z ní spíše rozpačití.

Chlapec Petr

Chlapec, který se velmi snaží o přízeň ostatních. Je psychiatricky léčen. Při příjezdu velmi hovorný, drží se chlapce, se kterým seděl v autobuse. První dojem z něj je, že všechno zná a ví. Když si děti rozdělují chatky po dvojicích, přichází za vedoucími s žádostí, že chce být ve stanu u svých kamarádů, se kterými se po cestě seznámil. Je ochotný ležet kvůli tomu na zemi mezi postelemi a velmi těžce nese to, že to není možné. Nikdo jeho společnost

nevyhledává, ale když za někým Petr přijde, tak jej akceptují. Většinou si ho vyslechnou, odpoví, ale vzápětí pak odcházejí za svojí aktivitou. Petr se neuráží, že je náhle osamocen, a nachází si vzápětí někoho jiného. Děti pro něj po pár dnech mají přezdívku, ale nezaznamenala jsem, že by to Petrovi vadilo. Naopak ji přijal. Překvapily mě jeho znalosti dřeva. Dokáže velmi zaníceně hovořit o jeho barvě i o tom, jak se s různými druhy dřeva pracuje. Hovoří o tom, že má doma soustruh a co vše již na něm vyrábí. Ve volných chvílích si listuje v encyklopedii stromů, kterou má z domova a která nese známky silného opotřebení. Z výletu si přináší semenáč jeřabiny. U poznávací aktivity stromů a rostlin, se na něj děti z jeho oddílu obrací a nechávají si od něj radit. Přesto ale má v přímém poznávání hodně chyb. Během zdravotní přednášky je velmi aktivní, nestydí se a z větší části mluví k věci. Petr si do konce tábora nenašel stálého kamaráda, ale často se zapojoval do aktivit v jiných skupinách.

Chlapec Ivan

Tento chlapec je z Ukrajiny. Přišel s první vlnou uprchlíků. Od poloviny května docházel do prvního ročníku SŠ, obor truhlář. Česky neumí, pár slovům rozumí, ale velmi málo. Matku nemá, otec je ve válce, v Čechách je se svou plnoletou sestrou. Na tábor přijíždí s dalším handicapem – s rukou v sádře. Toto zranění vyžaduje pokračující odborné lékařské ošetření i během pobytu. Vedoucí oddílu s ním ze začátku hodně hovoří, snaží se mu vysvětlit pravidla a principy jednotlivých aktivit. Postupně tuto povinnost převádí na členy jeho oddílu. Ujímá se ho „mazák“ Radek z jeho oddílu, který se s ním i ubytuje. Ivan se ve skupině drží vzadu, během pobytu se však postupně dostává do popředí a snaží se s ostatními udržet krok. Nemluví a během aktivit stojí opodál. Své volno tráví ve svém stanu. Nechce mluvit o své rodině ani domově na Ukrajině. Jediné, o čem mluví ze své minulosti, je, že hrál závodně fotbal. Když se jeho spolubydlící zraní a odjíždí domů, tráví svůj čas ve stanu sám. Je tichý a nemluví. Podle informací od dětí z oddílu, s nimi hovoří a směje se, když si vzájemně vyprávějí vtipy. Do společných aktivit se postupně sám začíná zapojovat, podává ostatním členům potřebné věci.

4.5 Dotazníkové šetření dětí k adaptaci jejich vztahů

Během pobytu jsem kromě vlastního pozorování využila metodu výzkumu pomocí dotazníků. Tyto dotazníky jsem zhotovila sama tak, abych se jednoduchou formou dozvěděla co nejvíce informací.

4.5.1 Metody zpracování

Děti dostaly celkem tři předvyplněné dotazníky, a to první přímo v den příjezdu, druhý uprostřed pobytu a poslední den před odjezdem. Záměrně jsem volila předvyplněnou formu, aby to bylo rychlé a nezatěžující.

U každého dotazu zde bylo na výběr pět možností:

- určitě ano
- spíše ano
- nevím
- spíše ne
- určitě ne

Děti pouze zaškrtovaly příslušná políčka. Díky této metodě mi děti zodpověděly většinu otázek. V prvním dotazníku mě zajímalo, zda jet na tento tábor bylo rozhodnutí jejich nebo rodičů a co od pobytu tady očekávají. Druhý dotazník již byl zaměřený na vývoj vztahů. Zajímalo mě, zda si již zde našly nějaké kamarády, zda je jim ve skupině někdo nesympatický a zda se mezi sebou dokáží domluvit. Třetí hodnotící dotazník byl zaměřený na celkové zhodnocení pobytu. Čas pro vyplňování dotazníku jsem zvolila záměrně večer před večeří, kdy jsem měla jistotu, že se v jídelně sejdou všichni z oddílů.

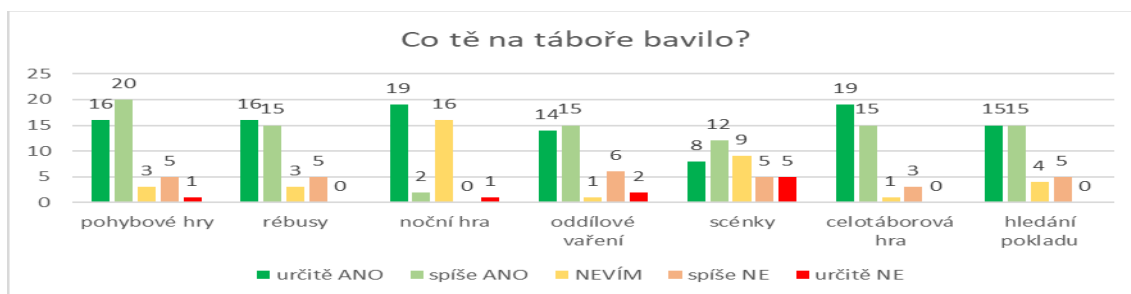
Všechny dotazníky se mi vrátily vyplněné, celkem jsem tedy pokaždé vyhodnocovala čtyřicet listů. Pouze v posledních dotaznících bylo o 1 méně, protože 1 chlapec odjel z tábora dříve domů.

4.5.2. výstupy dotazníků dětí k adaptaci jejich vztahů

Z prvního dotazníku bylo zřejmé, že děti chtěly jet na tábor ze své vůle. Od pobytu nejvíce očekávaly seznámení s novými kamarády, navázání přátelství a zábavu.

Ve druhém dotazníku většina dětí uvedla, že v rámci svého oddílu se dokážou domluvit. Plně přesvědčena je však pouze čtvrtina dětí.

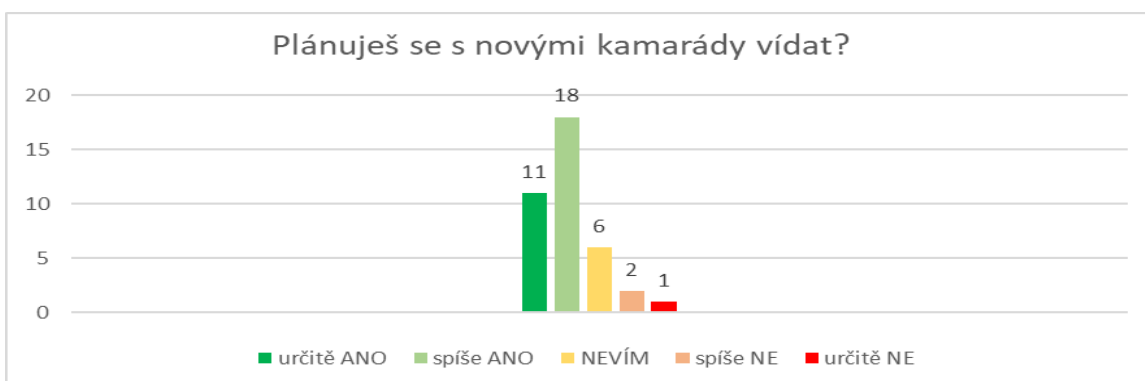
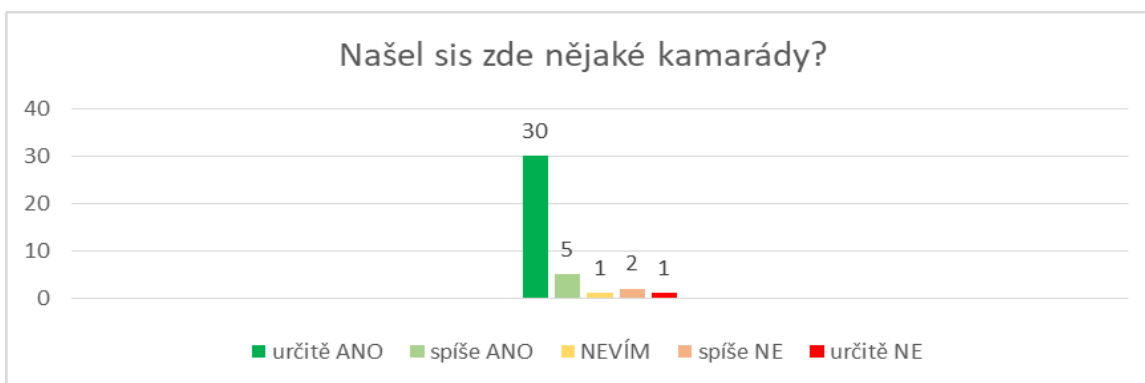
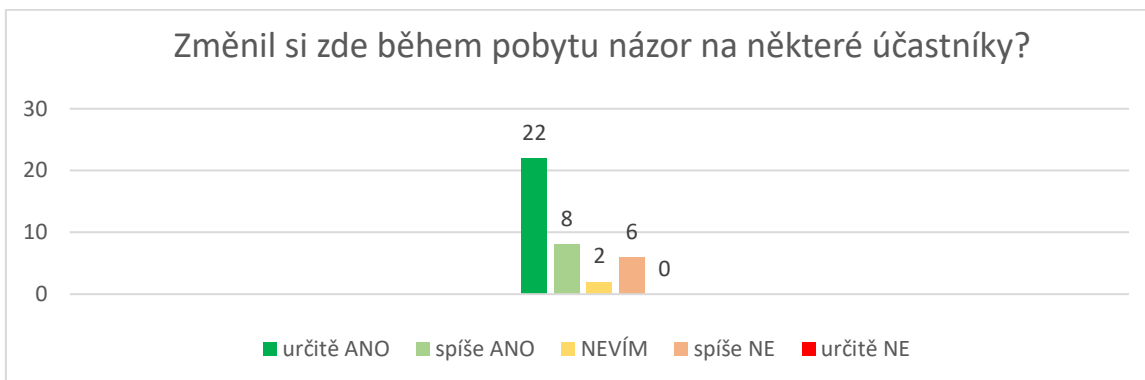
Ve třetím dotazníku děti hodnotily svůj pobyt. Převážně byly s náplní tábora spokojeny. Hry měly pozitivní ohlas, kladně byla hodnocena i celotáborová hra.

Díky dotazníkovému šetření a vlastnímu pozorování jsem dospěla k závěru, že tábor novým studentům pomohl k navázání vztahů napříč obory. Díky přítomnosti i zkušených studentů takzvaných „mazáků“ mohli získat i počáteční orientaci a vzhled do klimatu jejich budoucí školy. Nejednou jsem byla přímo svědkem, kdy skupina nových studentů spolu hovořila se starším spolužákem, který je seznamoval se zvyky, které mají ve škole.

Navázání vztahů napříč obory považuji za velmi zajímavý výsledek, ke kterému směřovaly záměry vedení tábora a jednotlivých vedoucích. Již to, že studenti byli záměrně rozděleni do oddílů ne podle společných oborů, vedlo k tomu, že se mohli vzájemně více poznat i v jiných oblastech, nejen podle budoucího profesního zaměření. Vznikala tak nová kamarádství ze začátku podle sympatií, ale později i podle společných zájmů jako je sport či jiné koníčky účastníků. I to jim může pomoci překonávat ostych z nového prostředí, protože tak mohou více vnímat, že na to nejsou sami. Naopak se mohou těšit na to, že se ve školním prostředí mohou opět setkat se „starými známými“ a tím budou i lépe zvládat přechod do nového prostředí.

O tom, jak se záměry vedení splnily vypovídá i tento graf ze závěrečného dotazníku.

Všechny otázky a odpovědi jsou uvedené a zpracované v příloze č. 3

5. Analýza dotazníkového šetření k využití zážitkové pedagogiky v programu

Pro vedoucí jsem měla připravené dotazníky, ale nakonec jsem se rozhodla pro osobní rozhovory s využitím otázek původního dotazníku. Rozhodla jsem se tak pro to, že rozhovory na konci dne byly spontánnější a přirozené po skončení všech aktivit. Ptala jsem se vždy těch vedoucích, kteří měli konkrétní den na starosti. Zajímalo mě, jakou mají zkušenost jako vedoucí, zda mají pedagogické vzdělání, jaký měli cíl hry a jestli se jim podařil splnit, jak děti v jejich oddíle spolupracovali a zda u dětí proběhla reflexe na hru. Těmito dotazy jsem chtěla zjistit, jakým způsobem se využívá zážitková pedagogika v praxi.

5.1 Výstupy rozhovorů vedoucích k využití zážitkové pedagogiky

Podle odpovědí jsem zjistila, že všichni vedoucí mají buď pedagogické vzdělání, nebo již mají zkušenosti s vedením dětských táborů. Měli dané cíle u svých her a dokázali je při rozhovoru odůvodnit. Přesto jejich první reakce na cíle jejich her byla ta, že chtějí, aby se děti při hře bavily. Teprve poté dokázali své cíle konkrétněji zformulovat.

Zde je část odpovědí vedoucích na dotazovaný cíl jejich hry. (*výňatek*)

Jaký byl cíl hry?

Vedoucí č. 1 – Poznat okolí tábořiště, orientovat se v něm a zároveň se i učit pracovat s mapou.

Vedoucí č. 2 – Chtěl jsem, aby se spolu dokázali domluvit na společném řešení, a aby spolu spolupracovali.

Vedoucí č. 3 – Jsme umělecká škola a tyhle děti by měly mít schopnost vnímat detaily. Proto jsem dal hru, ve které si měly procvičit kognitivní a zároveň vizuální schopnosti. No a samozřejmě aby se bavily.

Vedoucí č. 5 – Mým cílem bylo, aby děti pocítily to, že poskytnout pomoc druhému člověku není těžké, a že se to dá zvládnout, a naučit se volat záchranku.

Vedoucí č. 6 – Chtěl jsem, aby děti dokázaly využít znalostí z předešlých dní, a to zejména při práci s mapou. Další hra byla hlavně o spolupráci – domluvit se a společně vymyslet řešení.

Vedoucí č. 7 – Chtěla jsem, aby se naučili všimnout si detailů, aby si uvědomili, že ne všechno, co si je podobné, je stejné.

Vedoucí č. 9 – První hra byla zaměřená na sílu, obratnost a rychlost. Řekl bych, že byla na uvědomění si svých limitů. Druhá hra, i když se hlavně vyrábělo, byla hlavně o tom, domluvit se mezi sebou a rozdělit si práci. Není jednoduché důvěřovat někomu, že to zvládne tak dobře jako já.

Vedoucí č. 10 – Já měla za cíl dát všechny tyhle děti dohromady. Až prvního září půjdou do školy a budou v prostorách školy potkávat známé tváře, nebude to pro ně tak stresující. Navíc tím, že jsou zde i jejich starší spolužáci, mají možnost se dozvědět, mnoho pro ně důležitých věcí. Jsou to různé informace o běhu školy, jak to všude funguje, jací jsou učitelé a mistři, co se po nich bude, a naopak nebude vyžadovat. Minimalizují se pak jejich obavy z nového prostředí a vlastně to ani není na škodu, znát starší spolužáky a vědět, že se na ně mohou kdykoliv obrátit. Jestli se mi ho podařilo naplnit, uvidím, až v září ve škole.

Ostatní odpovědi na otázky jsou zaznamenány v příloze č.4.

Všichni vedoucí byli spokojeni se svým výběrem hry. Hry měli dobře připravené a promyšlené. Přesto většina musela na místě svoji hru modifikovat. Zde je část odpovědí vedoucích na tento dotaz, (výňatek)

Zde je část odpovědí vedoucích na dotaz, zda museli hru nějakým způsobem modifikovat. (výňatek)

Musel jste hru v průběhu upravovat?

- **Vedoucí č. 1** – Ano. Při přípravě trasy a jejím projití, jsem zjistila, že terén je trochu jiný než na mapách. Bohužel jsem je měla již předtisknuté.
- **Vedoucí č. 2** – Ano. Nechal jsem jim ze začátku moc volnou ruku a neudal maximální rozměry. Nestihli by to vyrobit.
- **Vedoucí č. 3** – Ano. Musel zkrátit hrací dobu. Špatně jsem si rozvrhl návrat do tábora.
- **Vedoucí č. 8** – Ano. Špatně jsem odhadla, jak dlouho bude trvat naplnit jeden ešus vodou. Měla jsem pro každý oddíl nachystané dva. Během hry jsem druhý vyřadila a plnil se jen jeden.
- **Vedoucí č. 9** – Ano. Oproti plánům jsem musel upravit trasu.

Většina vedoucích viděla v některých svých hrách mnohem větší potenciál, než byl využit. Všichni se shodli na tom, že jsou omezeni kvůli bezpečností. Toto se projevilo i v názorech dětí, když jsem chtěla zjistit, která hra pro ně byla výzvou a proč. Celkem na tuto otázku odpovědělo pouze 7 dětí. Pro 3 byla výzva hra s medicinbalem. Všichni 3 se shodli, že byla

náročná trasa, protože byla mírně do kopce a mokrá po dešti. Naopak pro další 2 byla výzva hra Cirkusáci v lese. Na dotaz proč, shodně odpověděli, že jim přišel vytyčený prostor příliš velký. Pro jednoho hráče byla výzvou noční hra, protože se musel pohybovat bez baterky a pro posledního hráče byla výzvou první pomoc, protože si nebyl jistý správným postupem při ošetřování. Tím jsem si ověřila, že děti považovaly program za málo náročný. Vedoucí zde mohli pracovat výrazněji s potenciálem výzvy. (viz kapitola 2 – Zážitková pedagogika v osobnostním a sociálním rozvoji.)

Při rozhovoru jsem zjistila, že většina vedoucích nezná způsob správně vedené reflexe. Jejich reflexe sice začínala otevřenými otázkami, ale často pak chybělo zobecnění a přesah do života dětí.

Jak proběhla reflexe u dětí na hru ve vašem oddíle?

- **Vedoucí č. 1** – Při cestě zpět do tábora.
- **Vedoucí č. 2** – Hovořili jsme spolu po hře. Byli spokojeni se svým výkonem.
- **Vedoucí č. 3** – Po cestě zpět do tábora. Bavilo je to.
- **Vedoucí č. 4** – Vždy po skončení hry.
- **Vedoucí č. 5** – Na stanovišti hned po zásahu, kdy daný vedoucí zhodnotil danou pomoc. Poté zpětná vazba zde v tábořišti. Během hry v průběhu mezi sebou.
- **Vedoucí č. 6** – Vždy po skončení hry při cestě na další stanoviště. Bylo vidět, že je to pro ně zábava.
- **Vedoucí č. 7** – Průběžně mezi hrami. Líbilo se jim to.
- **Vedoucí č. 8** – Průběžně.
- **Vedoucí č. 9** – Vždy po hře.
- **Vedoucí č. 10** – Průběžně.

Během rozhovorů jsem si uvědomila, že i přes to, že vedoucí v mnohém pracovali spíše intuitivně, využívali tak aktivizační prostředky pro rozvoj sebepoznání a dokázali tak plnit principy zážitkové pedagogiky v praxi, ale pouze částečně. Hry byly dobře namotivovány, pravidla srozumitelná, nechyběla dynamika a ani náboj. Každá aktivita či hra byla cílená. Pouze reflexe byla často nedokončená, ale to si myslím je také díky tomu, že v současné době je nedostatek volně přístupného metodicko-praktického materiálu pro vedoucí, pracující v této oblasti volného času dětí.

Všechny otázky a odpovědi jsou uvedené a zpracované v příloze č. 4

5.2 Výstupy pozorování využití zážitkové pedagogiky

Ověřila jsem si, že v rámci tohoto tábora se používaly metody zážitkové pedagogiky. Vedoucí intuitivně pracovali s cíli hry i když nepovažovali za nutné je zformulovat. Prioritou pro ně bylo, aby se děti bavily. I podle Pávkové mají být činnosti, které se konají v době volného času příjemné, mají přinášet potěšení a radost. Jednotlivé aktivity byly dostatečně namotivovány, pravidla vysvětlena, přesně vysvětleno i zakončení hry. Vedoucí si vždy ověřili, že pravidla jsou pochopena. Většina her vedla k rozvoji dětí a jejich sebepoznání.

Reflexe v převážné míře probíhaly nestrukturovanou formou. Vedoucí si nacházeli čas na to, aby s dětmi vyhodnocovali jednotlivé hry, i když ne vždy to bylo možné ihned po jejich skončení. Také ne u všech her probíhala reflexe jako taková. Bylo to spíše zhodnocení, zda hra děti bavila a proč.

Závěr

V úvodní části jsem se zabývala vývojem dětských táborů v naší zemi. Zaměřila jsem se na to, co jsou dětské tábory, proč vznikají a jaká je zpravidla jejich náplň. Vývoj dětských táborů u nás pozastavila politická doba naší země, která je využívala zejména k propagování své ideologie. Naštěstí se i v té době našli nadšenci, kteří navzdory totalitnímu režimu vedli tábory v duchu ideologie skautingu a dokázali tak do budoucna ovlivnit tisíce dětí. V současné době je velmi diskutována výchova prožitkem, proto se tomuto tématu věnuji v další kapitole své práce. Zaměřila jsem se na vysvětlení pojmu prožitek, zážitek a zkušenost a snažila jsem se vysvětlit metody práce v zážitkové pedagogice. Při hledání informací v odborné literatuře, jsem byla překvapena, jak málo studií je na toto téma. Pojem zážitková pedagogika dosud není plně akceptován odbornou komunitou a myslím si, že neprávem. Pokud si má jedinec něco odnést do života, je to právě díky prožitku a prožitkovému učení. Prožitek se ve volném čase získává především hrou. Proto se hrou jako takovou zabývám v další části. Hra nás provází celým životem a zdaleka neplatí, že hraní je jen pro malé děti. I dospělý se hrou může mnoho naučit, mnoho pochopit a mnoho se dozvědět. Hra dokáže překonávat bariéry, o tom jsem se přesvědčila na táboře, který byl určený pro věkovou kategorii 15–18 let. Zaměřila jsem se zejména na vývoj vztahů mezi jednotlivými účastníky, ale i v rámci jednotlivých oddílů. Pozorovala jsem změny jejich nálady, ale i vývoj soudržnosti při hrách. Hovořila jsem s jednotlivými vedoucími a chtěla vědět, jaké cíle si pro své hry zvolili a proč. Některé hry byly lehké, jiné náročnější. Co pro někoho bylo náročné, jiný zvládl velmi snadno. Moc se mi líbilo přirovnání jednoho vedoucího, který k táborníkům hovořil po jedné fyzicky náročné hře. Připodobnil děti k jednotlivým kamenům. Každý kámen je jiný, a nenajdeme dva stejné. Přesto když se spojí dohromady nějakým tmelem, mohou společně udržet zeď domu, oblouk mostu nad řekou či celou přehradu vody. Ten tmel je důvěra jeden v druhého.

Ráda bych zakončila něčím, co jsem zaslechla mezi dvěma chlapci v druhé části tábora, při náročné dopolední aktivitě. „Taky se tak potíš kámo?“ „Taky. Ale stojí to za to!“

Seznam použitých informačních zdrojů

BENDL, Stanislav a kolektiv. Vychovatelství. Vyd. 1., 2015 Praha: Grada Publishing, 2015, 312 s. ISBN 978-80-247-4248-9

HÁJEK, Bedřich. HOFBAUER, Břetislav a Jiřina PÁVKOVÁ. Pedagogické ovlivňování volného času. Vyd. 2., 2011 Praha: Portál. s. r. o., 2011, 240 s. ISBN 978-80-262-0030-7

HANUŠ, Radek a Lenka CHYTILOVÁ. Zážitekové pedagogické učení. 2009. Praha: Grada Publishing, 2009, 192 s. ISBN 978-80-247-6969-7.

JIRÁSEK, Ivo. Gymnasion č.22 dostupné na <https://gymnasion.org/produkt/g22-na-tema-reflexe/>

PÁVKOVÁ, JIŘINA. Pedagogika volného času. 2014. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta 2014, 145 s. ISBN 978-80-7290-666-6

PUGNEROVÁ, Michaela a kolektiv. Psychologie. 2019. Praha: Grada Publishing, 2019, 280 s. ISBN 978-80-271-2790-0.

VÁGNEROVÁ, Marie. Vývojová psychologie: dětství a dospívání. Vyd. 2., dopl. a přeprac. Praha: Karolinum, 2012. ISBN 978-80-246-2153-1.

<http://www.ssuar.cz>

<https://www.ssuar.cz/letni-tabor/>

<https://www.skautskyinstitut.cz/svojsik>

<https://www.pionyr.cz/o-pionyru/historie/>

<https://www.msmt.cz/ministerstvo/urednik>

<https://www.msmt.cz/mladez/sdeleni-msmt-k-poradani-detskych-taboru>

RVP pro ZŠ dostupné na <https://archiv-nuv.npi.cz/t/rvp-pro-zakladni-vzdelavani.html>

RVP pro SOV dostupné na http://zpd.nuov.cz/celkove_lm.htm

zákon 258/2000 dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-258>

zákon č. 274/2003 dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-274>

zákon č. 561/2004 Sb. dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2004-561>

zákon č. 455/1991 Sb. Příloha č. 4 dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455?text=mimo%C5%A1koln%C3%AD>

zákon č. 289/1995 (Lesní zákon) dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1995-289>

nařízení EU dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/pravoEU/dokument?celex=32016R0679>

nový občanský zákoník č. 89/2012 Sb. dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2012-89?text=%C2%A7%202921>

vyhláška 106/2001 Sb. dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2001-106>

vyhláška č. 74/2005 Sb. dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-74>

vyhláška č. 410/2005 Sb. dostupné na <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2005-410>

citát v textu dostupný na <https://citaty.net/citaty>

<https://publi.cz/books/174/05.html>

Seznam příloh

Příloha 1 – herní příprava

Příloha 2 – organizace dne

Příloha 3 – výsledky dotazníků dětí

Příloha 4 – výsledky dotazníků vedoucích

Příloha 5 – leták k táboru

Příloha 6 – povinná dokumentace

Příloha 7 – fotografie z tábora

Příloha 1 – herní příprava

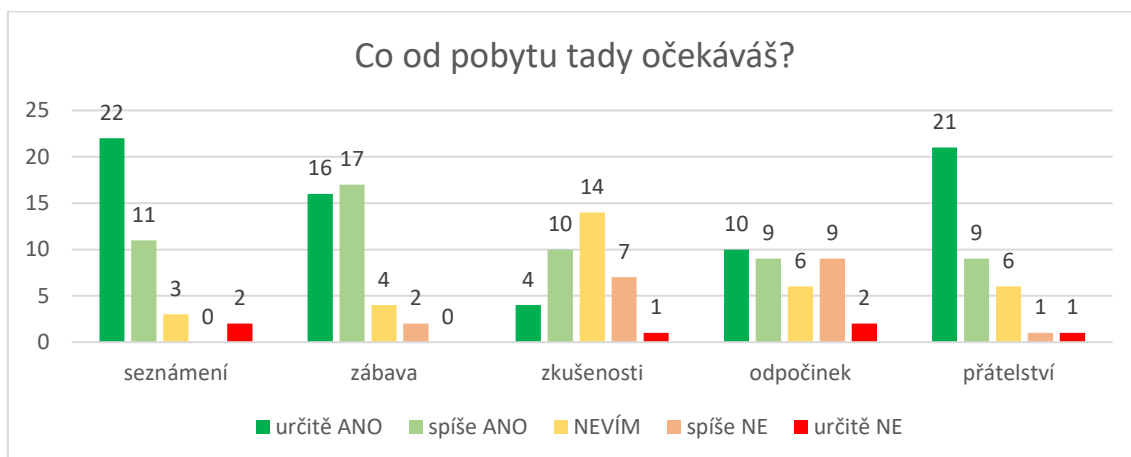
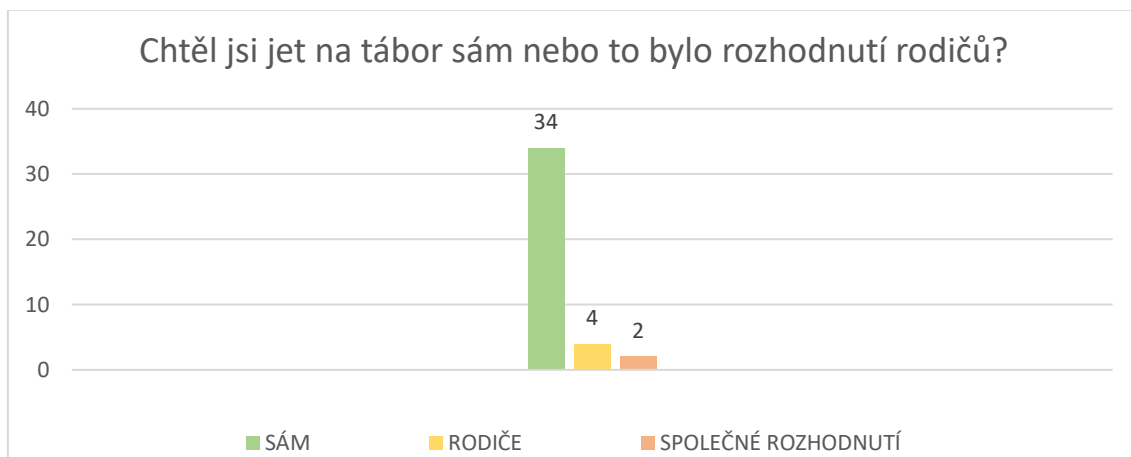
Herní příprava	
Cirkus v cirkuse	
jednotlivci i oddíly získávají peníze, za ně si kupují účinkující artistry i zvířata	
Bonusy plus:	Bonusy minus:
představení pro krále – odměna	zaplatit veterináře (nejrůznější potíže zvířat)
vítězství v soutěži Cirkus roku	vítr roztrhal plachtu – nutná oprava
náhrada od pojišťovny za škodu	povodeň odnesla piliny, koupit znovu
pokladní omylem inkasovala od lidí dvojité vstupné	cesta do zahraničí – úplatek celníkům
sponzor zaplatí vybrané zvíře	zvířata chytla blechy, odblešení
finanční úřad vrátil přeplatek na daních	vozu na lvy odpadlo kolo, oprava
ředitel vyhrál v loterii	COVID v cirkuse, nutný nákup dezinfekce a roušek
divák zapomněl v loži peněženku	ochránci zvířat zničili klec (1 zvíře uteklo)
v pilinách nalezen prsten s diamantem	kapelník se opil, poplatek za záchytku
zaměstnanci šli ve volném dni na bramborovou brigádu	poplatek OSA za hudbu v cirkuse
finance z projektu na podporu cirkusů	hygiena neschválila záchody pro diváky, pokuta
příjmy za reklamu	vandal posprejoval maringotky, čištění
pod lavicemi nalezena krabice od vína plná bankovek	klaun ztratil hlas, zrušeno představení
Úvodní procházka	
Struhaře – Nechanice – Nové Mitrovice po červené	
možnost "odskočit" na rozhlednu Železný Újezd	
Evakuace	"epidemie vztekliny"
šátek zavázaný přes nos a pusou proti nákaze	
oblečená a zapnutá pláštěnka jako protiepidemické opatření	
pasta na zuby k dezinfekci	

Příloha 2 – organizace dne

7.30	budíček, rozcvička, ranní hygiena
8.00	snídaně
08.30	ranní nástup, dopolední program
10.30	přesnídávka
12.00	oběd
13.00	polední klid
14.00	odpolední program
15.00	svačina
17.00	osobní volno
18.00	večeře
19.00	večerní nástup, večerní program
20.00	druhá večeře
20.30	večerní hygiena, příprava na večerku
21.30	večerka, noční klid

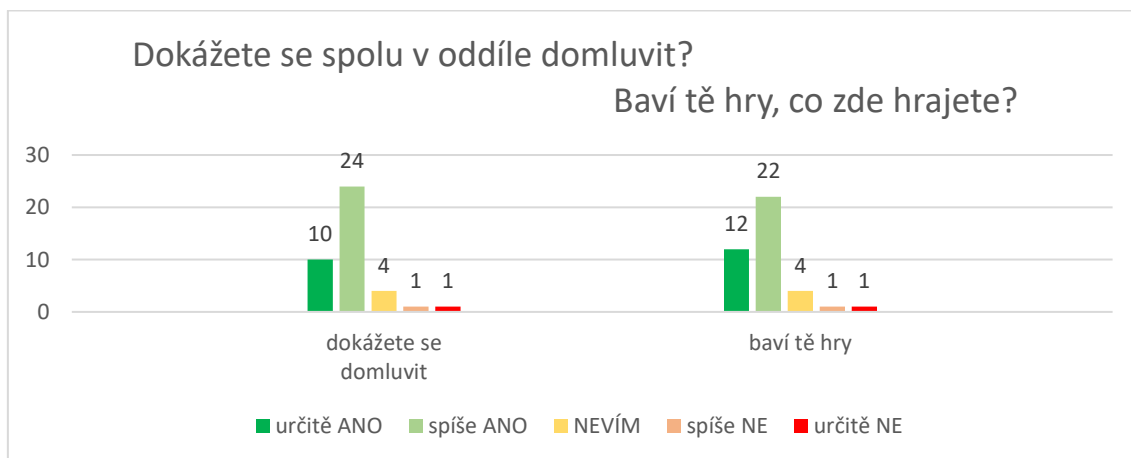
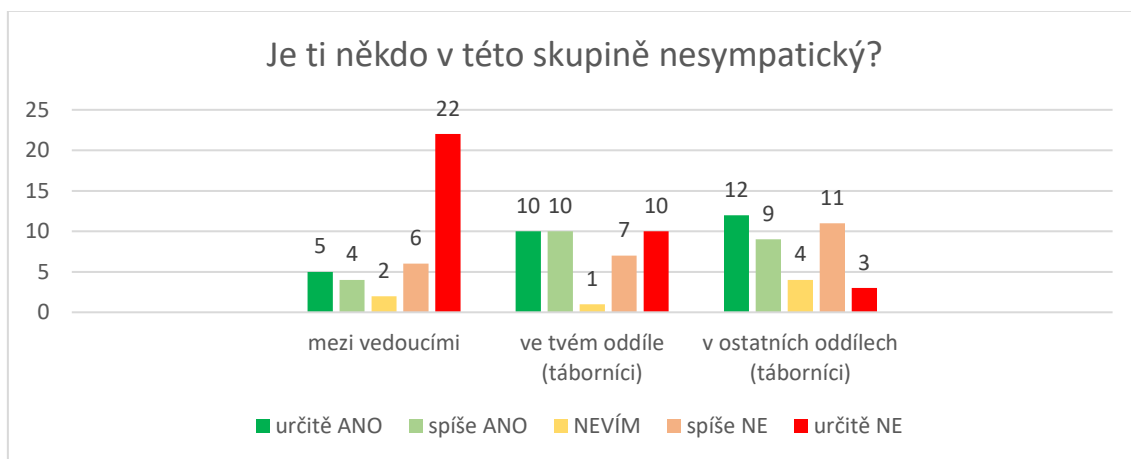
Příloha 3 – výsledky dotazníků

První dotazník zadaný první den tábora.

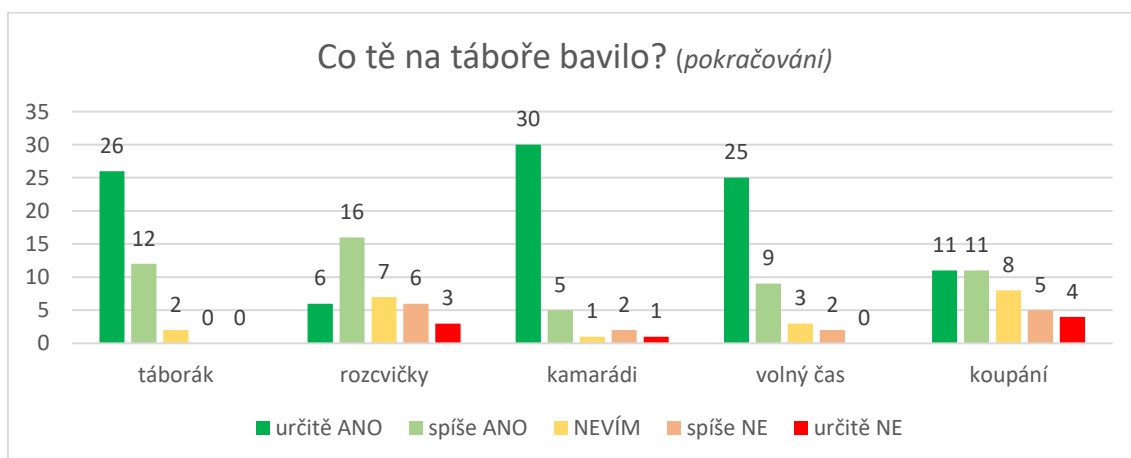
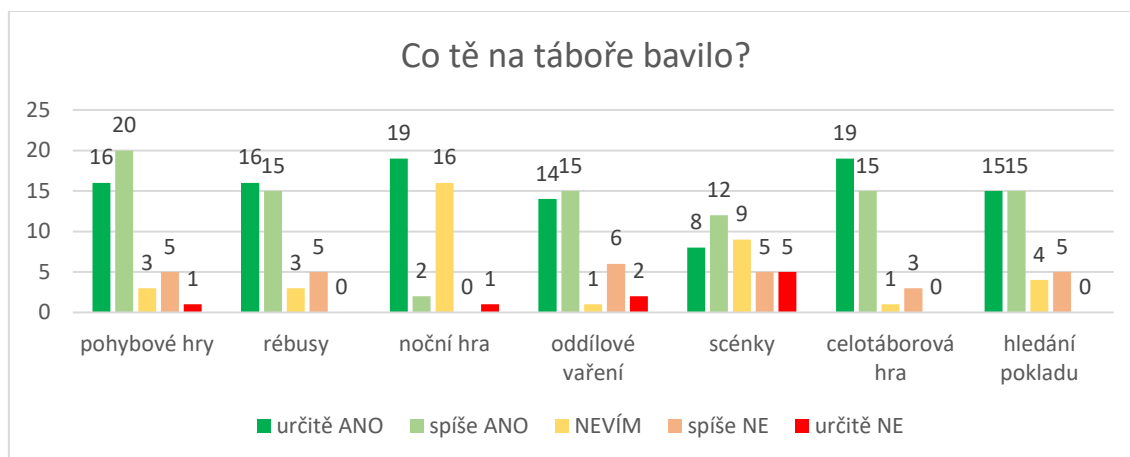
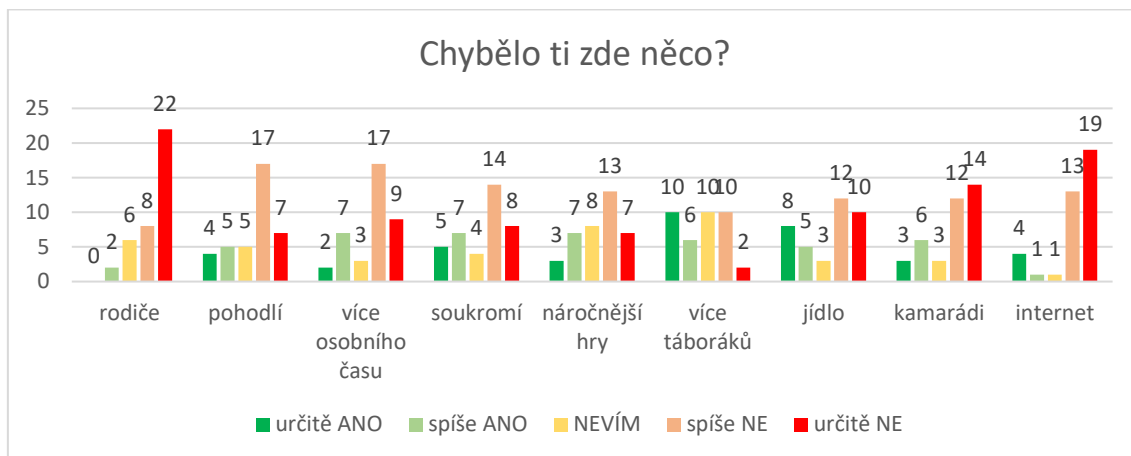

Druhý dotazník zadaný uprostřed pobytu.

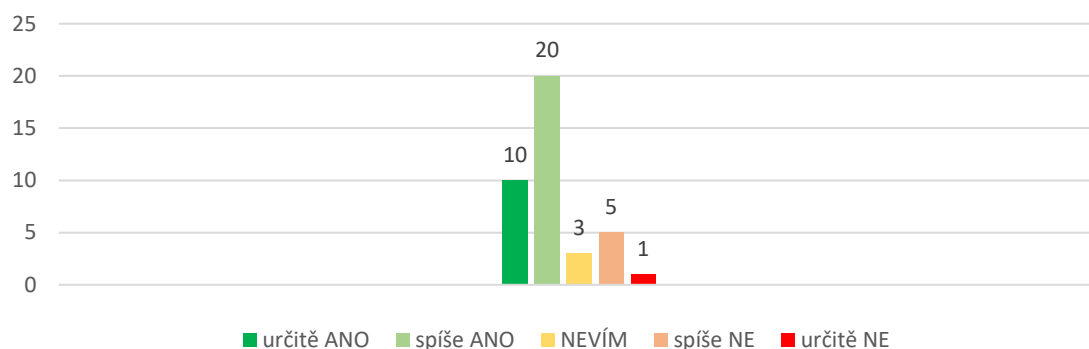
Všichni respondenti na dotaz, zda si zde již našli nějaké kamarády, odpověděli ano.

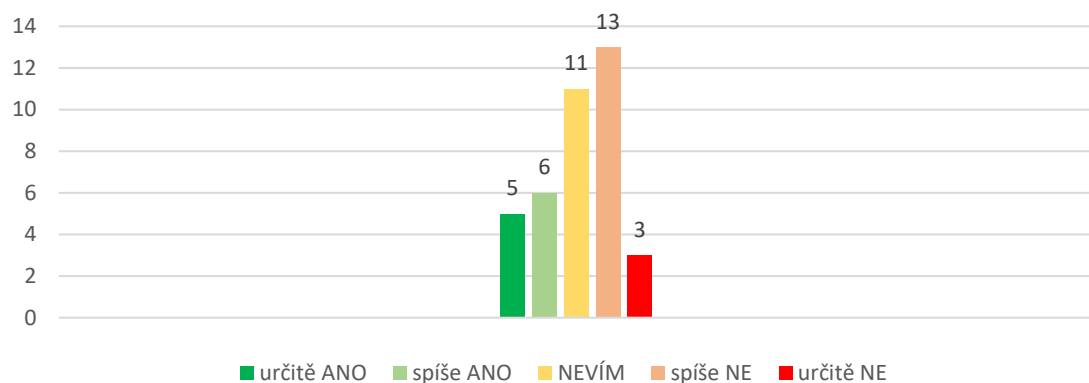
Třetí dotazník zadaný na konci pobytu.

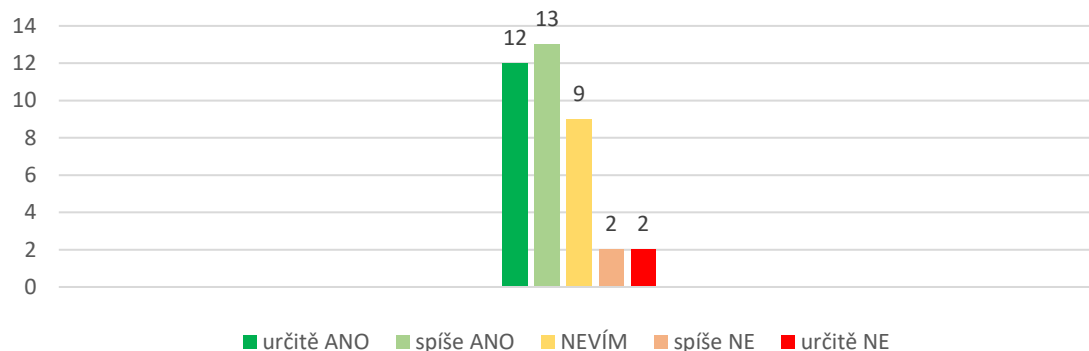
Naplnilo se zde tvé očekávání?

Byla pro tebe některá hra výzvou?

Chtěl by jsi příště opět jet?

Příloha 4 – Výsledky dotazníků vedoucích

Jak dlouho jezdíte na tábor jako vedoucí?

- Vedoucí č. 1 – Sedm let.
- Vedoucí č. 2 – Poprvé jako vedoucí, vloni jsem byl pomocník.
- Vedoucí č. 3 – Čtyři roky.
- Vedoucí č. 4 – Jsem tu poprvé.
- Vedoucí č. 5 – Čtrnáct let.
- Vedoucí č. 6 – Pět let.
- Vedoucí č. 7 – Šest let.
- Vedoucí č. 8 – Dva roky.
- Vedoucí č. 9 – Třicet devět let.
- Vedoucí č. 10 – Čtyřicet let.

Máte nějaké pedagogické vzdělání nebo zkušenost s pedagogickou činností?

- Vedoucí č. 1 – Ano, VŠ pedagogického zaměření.
- Vedoucí č. 2 – Ne, pouze pomocně lektoruji.
- Vedoucí č. 3 – Ano, VŠ pedagogického zaměření.
- Vedoucí č. 4 – Ano, VŠ pedagogického zaměření, učím.
- Vedoucí č. 5 – Ne, ale mám kurzy zážitkové pedagogiky, první pomoci, vedení a vyjednávání. Mám zkušenosti s vedením skautů, několik let jsem pomáhala v Sokole a také vypomáhám rodilému mluvčímu při výuce na jazykové škole.
- Vedoucí č. 6 – Studuji VŠ pedagogického zaměření, nemám.
- Vedoucí č. 7 – Ne.
- Vedoucí č. 8 – Ne, pracovala jsem pouze jako animátorka.
- Vedoucí č. 9 – Ano, pedagogické minimum, učím.
- Vedoucí č. 10 – Ano, VŠ pedagogického zaměření, učím.

Jaký byl cíl hry a podařilo se vám ho splnit? Jestli ne, tak proč?

- Vedoucí č. 1 – Poznat okolí tábořiště, orientovat se v něm a zároveň se i učit pracovat s mapou. Ano, podařilo se mi to.
- Vedoucí č. 2 – Myslím si, že se mi cíl splnil podle očekávání. Chtěl jsem, aby se spolu dokázali domluvit na společném řešení, a aby spolu spolupracovali. Navíc jsem chtěl, aby se dozvěděli, jak se zachází s náradím, aby to bylo bezpečné.
- Vedoucí č. 3 – Jsme umělecká škola a tyhle děti by měly mít schopnost vnímat detaily. Proto jsem dal hru, ve které si měly procvičit kognitivní a zároveň vizuální schopnosti. No a samozřejmě aby se bavily.

- **Vedoucí č. 4** – Já měla připravené hry pro případ deště, a ty se nakonec nehrály. Měla jsem je zaměřené hlavně na to, aby si děti mohly vyzkoušet taktizování v jednotlivých oddílech.
- **Vedoucí č. 5** – Mým cílem bylo, aby děti pocítily to, že poskytnout pomoc druhému člověku není těžké, a že se to dá zvládnout, a naučit se volat záchranku. Můj konkrétní cíl bylo to, aby se nebály poskytnout pomoc a aby dokázaly zaklonit dotyčnému hlavu tak, aby uvolnily dýchací cesty. Ano, myslím si, že většina dětí to zvládla. Projevilo se to při simulovaných situacích.
- **Vedoucí č. 6** – Chtěl jsem, aby děti dokázaly využít znalostí z předešlých dní, a to zejména při práci s mapou. Už v mé první hře v prvním dni, jsem měl za cíl seznámit je s mapou a naučit je, se v nich orientovat. Chtěl jsem, aby byly schopny určit sever a jih a podle toho si i tu mapu srovnat. Vyhledat pevný bod v okolí a zároveň ho najít na mapě. Další hra byla hlavně o spolupráci – domluvit se a společně vymyslet řešení. Ano, myslím si, že to, co jsem chtěl, se splnilo.
- **Vedoucí č. 7** – Chtěla jsem, aby se naučili všimnout si detailů, aby si uvědomili, že ne všechno, co si je podobné, je stejné. Ano, myslím si, že se to podařilo. Na začátku hry s tím měli trochu problém, pak na to přišli. U druhé hry jsem měla za cíl domluvu mezi sebou a týmovou spolupráci. I zde si myslím, že se splnil.
- **Vedoucí č. 8** – Chtěla jsem u dětí podnítit soutěživost a také, aby se dokázaly povzbuzovat v rámci svého oddílu. Ve druhé hře jsem chtěla zjistit, jaký mají přehled a znalosti našich stromů, keřů a květin. Navíc šlo hlavně o domluvu mezi sebou, dokázat přijmout argumenty jiných, i když já jsem přesvědčen o něčem jiném. Ve třetí hře byl hlavní cíl hmatově rozlišit různé předměty a následně si je dokázat zapamatovat. Myslím si, že ano, podařilo.
- **Vedoucí č. 9** – První hra byla zaměřená na sílu, obratnost a rychlost. Řekl bych, že byla na uvědomění si svých limitů. Druhá hra, i když se hlavně vyrábělo, byla hlavně o tom, domluvit se mezi sebou a rozdělit si práci. Není jednoduché důvěřovat někomu, že to zvládne tak dobře jako já. Myslím si, že se mi cíle podařilo splnit u většiny dětí. Vždycky se najde někdo, koho nic nebaví a chvíli to trvá, než se zapojí.
- **Vedoucí č. 10** – Já měla za cíl dát všechny tyhle děti dohromady. Až prvního září půjdou do školy a budou v prostorách školy potkávat známé tváře, nebude to pro ně tak stresující. Navíc tím, že jsou zde i jejich starší spolužáci, mají možnost se dozvědět, mnoho pro ně důležitých věcí. Jsou to různé informace o běhu školy, jak to všude funguje, jací jsou učitelé a mistři, co se po nich bude, a naopak nebude vyžadovat. Minimalizují se pak jejich obavy z nového prostředí a vlastně to ani není na škodu, znát starší spolužáky a vědět, že se na ně mohou kdykoliv obrátit. Jestli se mi ho podařilo, naplnit, uvidím, až v září ve škole.

Musel jste hru v průběhu modifikovat – upravovat?

- **Vedoucí č. 1** – Ano. Při přípravě trasy a jejím projití, jsem zjistila, že terén je trochu jiný než na mapách. Bohužel jsem je měla již předtištěné.
- **Vedoucí č. 2** – Ano. Nechal jsem jim ze začátku moc volnou ruku a neudal maximální rozměry. Nestihli by to vyrobit.
- **Vedoucí č. 3** – Zapomněl jsem dětem na začátku hry rozdat tabulku znaků hlavního cirkusáka. Také jsem musel zkrátit hrací dobu. Špatně jsem si rozvrhl návrat do tábora.
- **Vedoucí č. 4** – Ne.
- **Vedoucí č. 5** – Ano. V první části jsem z časových důvodů nestihla víc mikro simulací a musela jsem je vypustit. Byla to škoda. V druhé části jsem neměla tolik času na monitoring vedoucích na jejich stanovišti. Řešila jsem, jak opustit své stanoviště a zároveň tak neohrozit chod hry.
- **Vedoucí č. 6** – Ne.
- **Vedoucí č. 7** – Ne.
- **Vedoucí č. 8** – Ano. Špatně jsem odhadla, jak dlouho bude trvat naplnit jeden ešus vodou. Měla jsem pro každý oddíl nachystané dva. Během hry jsem druhý vyřadila a plnil se jen jeden.
- **Vedoucí č. 9** – Ano. Oproti plánům jsem musel upravit trasu. Navíc jsem z časového důvodu nezařadil ještě jednu hru, kterou jsem měl připravenou.
- **Vedoucí č. 10** – Ne, nemusela.

Dokázaly děti ve vašem oddíle spolupracovat?

- **Vedoucí č. 1** – Ano dokázaly. Celou cestu šly pohromadě, dokonce se střídaly i o mapu.
- **Vedoucí č. 2** – Nejdříve to byly dvě party, ale pak se spojily a pracovaly dohromady.
- **Vedoucí č. 3** – Ano.
- **Vedoucí č. 4** – Ano.
- **Vedoucí č. 5** – Většinou ano.
- **Vedoucí č. 6** – Ano.
- **Vedoucí č. 7** – Ano.
- **Vedoucí č. 8** – Moc ne. Tři z oddílů se vůbec nezapojovali.
- **Vedoucí č. 9** – Ano.
- **Vedoucí č. 10** – Ano.

Překvapilo vás něco ve hře, stalo se něco neočekávaného – vnější vlivy nebo tě překvapily děti (jak spolupracovaly, nespolupracovaly, vymyslely nový postup...)

- Vedoucí č. 1 – Ano. Našly moc rychle poklad. A to jsem si myslela, že není vidět.
- Vedoucí č. 2 – Ano. Překvapilo mě, jak si v mém oddíle vyrobily figurky medvědů do šapitó. Na druhé straně mě zklamal jeden vedoucí, když výrobu svému oddílu organizoval, místo aby to nechal na nich.
- Vedoucí č. 3 – Překvapil mě prostor. Na mapě doma mi to nepřišlo tak velké.
- Vedoucí č. 4 – Ano, sobotní sešlost u ohniště. Byly tam všechny oddíly. Jsem překvapená i z mazáků, jak pomáhají stmelovat kolektiv.
- Vedoucí č. 5 – Ne.
- Vedoucí č. 6 – Ano. I přes únavu všichni dokončily hru. Také mě překvapilo, že červení nechtěli podvádět, když zapomněli mapu. Místo, aby si v telefonu otevřeli Google mapy, ofotili si mapu od sousedů.
- Vedoucí č. 7 – Ano. Na to, jak byly unavení, tak spolupracovaly. Také mě překvapilo, jaký mají přístup k ukrajinskému chlapci a vše mu vysvětlují.
- Vedoucí č. 8 – Ano. U dvou oddílů je znát pohoda a spolupráce. Je to vidět i na jejich výsledcích. Překvapili mě modří, jakou mají znalost přírodnin.
- Vedoucí č. 9 – Ne.
- Vedoucí č. 10 – Postupně se učí pomáhat si.

Jak proběhla reflexe u dětí na hru ve vašem oddíle?

- Vedoucí č. 1 – Při cestě zpět do tábora.
- Vedoucí č. 2 – Hovořili jsme spolu po hře. Byly spokojení se svým výkonem.
- Vedoucí č. 3 – Po cestě zpět do tábora. Bavilo je to.
- Vedoucí č. 4 – Vždy po skončení hry.
- Vedoucí č. 5 – Na stanovišti hned po zásahu, kdy daný vedoucí zhodnotil danou pomoc. Poté zpětná vazba zde v tábořišti. Během hry v průběhu mezi sebou.
- Vedoucí č. 6 – Vždy po skončení hry při cestě na další stanoviště. Bylo vidět, že je to pro ně zábava.
- Vedoucí č. 7 – Průběžně mezi hry. Líbilo se jim to.
- Vedoucí č. 8 – Průběžně.
- Vedoucí č. 9 – Vždy po hře.
- Vedoucí č. 10 – Průběžně.

„Cirkus“ LETNÍ TÁBOR – SVŠUAŘ

Vážení žáci a rodiče, o letních prázdninách se chystáme jako každým rokem na letní tábor SVŠUAŘ do Nových Mitrovic v termínu

23. července – 30. července 2022.

Letos bude opravdu velká zábava, protože celá táborová základna a její okolí v Nových Mitrovicích se promění v jeden velký cirkus.

Na tábor SVŠUAŘ budeme odjíždět v sobotu 23. 7. 2022 a vrátíme se zase v sobotu 30. 7. 2022, podrobnosti upřesníme později. Cena tábora je 4.200,- Kč. Částka bude rozdělena na zálohu (1.000,- Kč) a doplatek (3.200,- Kč). Je to cena konečná včetně dopravy, stravy a různých cirkusovin, které na cirkusáky v létě čekají.

Na co se mohou cirkusáci těšit?

- 7 dnů plných zábavy
- seznámení se s novými spolužáky nastupujícími do 1. ročníků, ale i z jiných oborů
- spoustu her, cirkusovin a sportovních klání
- táborák s kytarou a další

Chcete-li být jedním z cirkusáků, vystupovat v cirkusu, a přitom prožívat spoustu zábavy s neopakovatelnými zážitky, vyplňte a přineste nám příloženou závaznou přihlášku nejpozději do 21. 2. 2022.

Více o předchozích táborech najdete na webových stránkách - www.ssuar.cz

Těšíme se a společně Vás zdravíme.

Meg a spol.

Příloha 6 – povinná dokumentace

ZÁVAZNÁ PŘIHLÁŠKA NA LETNÍ TÁBOR 23. 7. – 30. 7. 2022 č.

Jméno a příjmení žákaRodné číslo
.....

Zdravotní pojišťovna Bydliště
.....

Přihlašuji závazně své dítě/sebe na letní tábor SVŠUAŘ, který se koná v termínu 23. 7. – 30. 7. 2022 v Nových Mitrovicích (Plzeň-jih). Prohlašuji, že nejpozději do 21. 2. 2022 uhradím nevratnou zálohu 1.000, - Kč a nejpozději do 31. 5. 2022 uhradím částku 3.200, - Kč* jako doplatek ceny tábora.

Po vyplnění a odevzdání závazné přihlášky obdržíte osobně nebo na e-mail instrukce k platbě (číslo účtu a variabilní symbol), proto nezapomeňte kolonku e-mail vyplnit.

**celkovou částku 4.200, - Kč lze rozdělit do více plateb, celá částka musí být uhrazena do 31. 5. 2022*

Jméno a příjmení zákonného zástupce
.....

Bydliště
.....

E-mail:
.....

na uvedený e-mail Vám budou zasílány důležité informace, potřebné dokumenty a zprávy před odjezdem, ale i z průběhu tábora.

V případě nenadálé události před zahájením tábora příp. nemoci dítěte či jiné události v průběhu tábora je možno zákonné zástupce kontaktovat:

pevná linka: mobil otec: mobil matka:

jiný telefon: (uved'te jméno a vztah k dítěti)

.....

U svého dítěte/sebe upozorňuji na: (napište prosím stručně, co si myslíte, že bychom měli vědět, na nic důležitého nezapomeňte)

alergie:

nesmí brát léky:

plavec – neplavec

další zdravotní problémy:

jiná důležitá sdělení pořadatelům:

Beru na vědomí, že tábor není určen pro kuřáky, násilníky, uživatele návykových látek a opilce. V případě, že se takto projeví, budou moji rodiče či jiní kontaktní příbuzní vyzváni, aby si mě vyzvedli na táboře a odvezli domů – bez finanční kompenzace. Zákonný zástupce svým podpisem stvrzuje, že s takovým opatřením souhlasí.

V.....

dne

.....

.....
podpis účastníka

.....
podpis zákonných zástupců

dopis pro rodiče - e-mailová korespondence:

Vážení rodiče, táborníci a tábornice,

připomínáme, že na letní tábor se odjíždí **v sobotu 23. 7. 2022.**

SRAZ ÚČASTNÍKŮ JE V 8:15 HOD. VE VNĚJŠÍ DVORANĚ STANICE METRA NOVÉ BUTOVICE.

Návrat je v sobotu 30. 7. 2022 kolem poledne na hlavní nádraží (čas bude upřesněn).

Na cestu tam si vezměte **šátek** (musí mít všichni na připravené hry), **pohodlný oděv, turistickou obuv, příruční batůžek se svačinou** (první společné jídlo je večere v sobotu), **pitím a pláštěnkou.**

Počítejte s tím, že půjdete pár kilometrů pěšky. Zavazadla vám odvezeme až do tábora. Nezapomeňte na vhodnou **pokrývku hlavy!!**

5 DOKUMENTŮ, BEZ KTERÝCH NEMŮŽETE ODJET DO CIRKUSU A KTERÉ BUDEME VYBÍRAT U AUTOBUSU!!!

- 1) **posudek lékaře o zdravotní způsobilosti** – platnost posudku je dva roky od data vystavení (lékař může mít svůj vlastní formulář) - stále **někdo ještě nezaslal e-mailem !!!**
- 2) **plnou moc, tedy souhlas s ošetřením**, že za tebe smíme s lékařem jednat. **Pokud už ti bylo 18**, budeš jednat s lékařem ty, pokud budeš při vědomí – ale raději **vyplň souhlas také**. **Pověřenou osobu nevyplňuj**, bude-li to aktuální a potřebné, doplníme jméno toho, kdo s tebou pojede k lékaři (obvykle zdravotnice, ale může to být i jiný pracovník tábora)

a **prohlášení rodičů - bezinfekčnost s datem odjezdu 23. 7. 2022 !!!**, potřebujeme od tvých rodičů (platí i pro zletilé žáky!!!)

- 3) **souhlas se zpracováním osobních údajů** – abychom mohli informovat rodiče na webovkách o našich aktivitách a abychom vůbec mohli rozeznávat jednotlivé účastníky tábora
- 4) **originál kartičku zdravotní pojišťovny** – (pro případ nutného ošetření u lékaře) – můžeš ji mít u sebe
- 5) **pokud užíváš léky, tak řádně podepsané a popsané dávkování** – předat u autobusu

DOPORUČENÝ SEZNAM VĚCÍ S SEBOU:

- spacák, baterka, ešus, příbor, hrníček na čaj nebo mléko,
- hygienické potřeby, 2 roličky toaletního papíru, ručníky, repelent proti komárům a klíšťatům, kapesníky,

POSUDEK O ZDRAVOTNÍ ZPŮSOBILOSTI DÍTĚTE K ÚČASTI NA ZOTAVOVACÍ AKCI A ŠKOLE V PŘÍRODĚ

Evidenční číslo posudku:

1. Identifikační údaje

Název poskytovatele zdravotních služeb vydávajícího posudek:

Adresa sídla nebo místa podnikání poskytovatele:

IČO:

Jméno, popřípadě jména, a příjmení posuzovaného dítěte:

Datum narození posuzovaného dítěte:

Adresa místa trvalého pobytu nebo jiného bydliště na území České republiky - posuzovaného dítěte:

2. Účel vydání posudku

3. Posudkový závěr

A) Posuzované dítě k účasti na škole v přírodě nebo zotavovací akci

a) je zdravotně způsobilé *)

b) není zdravotně způsobilé *)

c) je zdravotně způsobilé s omezením *) **)

B) Posuzované dítě

a) se podrobilo stanoveným pravidelným očkováním: ANO - NE

b) je proti nákaze imunní (typ/druh):

c) má trvalou kontraindikaci proti očkování (typ/druh):

d) je alergické na:

e) dlouhodobě užívá léky (typ/druh, dávka):

Poznámka:

**) Nehodící se škrtněte.*

****) Bylo-li zjištěno, že posuzované dítě je zdravotně způsobilé s omezením, uveďte se o omezení podmíňující zdravotní způsobilost k účasti na zotavovací akci a škole v přírodě.*

Účastník tábora:

Souhlas rodičů se zpracováním osobních údajů:

Souhlasím s tím, aby osobní údaje mého dítěte (jméno a příjmení, datum narození, rodné číslo, adresa bydliště, lékařská zpráva a mnou udané údaje o zdravotním stavu dítěte a další údaje, které předávám vedení tábora s vědomím prospěšnosti pro mé dítě) a osobní údaje moje (jméno a příjmení, telefonní číslo, e-mailová adresa) byly používány v minimálním nutném rozsahu pro potřeby letního tábora 2022 po dobu jeho konání (Letní tábor pod rybníkem Drahotá, provozovatel tábora a správce osobních údajů Rada rodičů SŠUAŘ, organizátor tábora Mgr. Ing. Jana Porvichová, Ph.D., MBA).

ANO

NE

podpis rodiče:

Souhlasím s tím, aby v případě naléhavé potřeby v době konání tábora byly tyto údaje předány třetím osobám (ošetřující lékař, hygienická stanice, složky záchranného systému, apod.).

ANO

NE

podpis rodiče:

Souhlasím s tím, aby jméno a příjmení mého dítěte byly v době konání tábora zveřejněny na běžně přístupné táborové nástěnce po dobu konání tábora pro účely záznamu bodování a výsledků v soutěžích.

ANO

NE

podpis rodiče:

Souhlasím s tím, aby fotografie z aktivit v průběhu letního tábora, na kterých bude moje dítě, byly zveřejněny na webových stránkách školy www.ssuar.cz pro účely propagace tábora informace o táborovém dění po dobu konání tábora i v následujících letech a na nástěnce ve škole pro tytéž účely.

ANO

NE

podpis rodiče:

Souhlasím s tím, aby fotografie z aktivit v průběhu tábora, na kterých bude moje dítě, byly poskytnuty také ostatním účastníkům tábora, jejich rodičům a vedoucím pracovníkům tábora po skončení pobytu (na pevném nosiči dat nebo prostřednictvím webových aplikací chráněných heslem).

ANO

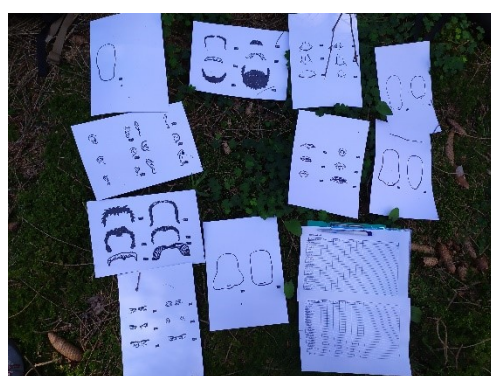
NE

podpis rodiče:

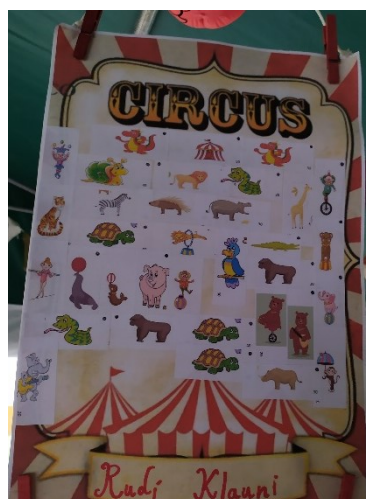
Příloha 7 – fotografie z tábora

Pohled na tábořiště.

Kartičky z her: „Zvířata“ a „Cirkusáci v lese“.

Hra „Housenky“ a papírové šapitó na samolepky zvířat z celotáborové hry.